

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Onze Nationale Scheepvaart. — L. C. Westenenk† — Aanteekeningen uit de geschiedenis van West-Indië. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — I Uit de Europeesche Pers, II Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Financieele berichten. — Mutatiestaat van 30 April tot 7 Mei 1930.

Onze Nationale Scheepvaart

op Nederlandsch Oost- en West-Indië,

door

Mr. Drs. P. A. F. Blom, c.n.

(Slot).

II. De vaart op West-Indië.

Aanvankelijk werd de West bediend door den Koninklijken West-Indischen Mail, die met kleine schepjes van een 1800 ton den dienst gaande hield op Suriname, Curaçao en de boven-Windsche eilanden, alsmede middels een lijntje op New York van uit de West.

Zoolang beide gewesten een lastpost waren voor de Nederlandsche begrooting, kon uit den aard der zaak de scheepvaart ook niet gedijen, bovendien lag het land niet in den trek. Langzamerhand ging Curaçao een heel ander beeld vertoonen, dank zij de ligging ten opzichte van het Panama-kanaal, en de olie-industrie, die de „Royal Dutch” in het tegenover Curaçao liggende Venezuela opzette, waardoor aanleiding was om op Curaçao de afwerkingsinrichtingen van het ruwe product te plaatsen.

Door de fusie met de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij N.V. te Amsterdam, kon men de vloot van de West op een goeden leest zetten en den aanbouw en ontwikkeling krachtig aanvatten. De K. W. I. M. werd geliquideerd en zooals men uit de balans van de Stoomboot-maatschappij kan zien, is zij gedurende het jaar 1928 voltooid. Men kon gaan denken aan uitbreiding van lijnen zelfs. Hoe was nu aanvankelijk de dienst op de West?

Er was een lijn van Amsterdam naar Madeira, vervolgens naar Paramaribo en van daar via enkele andere havens naar Curaçao en gelijk gezegd het lijntje van Paramaribo—Curaçao—New York meer bekend als het bacoven(bananen)-lijntje.

Nu zijn er drie lijnen:

1. de Suriname-lijn: Amsterdam, Dover, Madeira, Paramaribo, Georgetown, Barbados, Trinidad, Caropano, Pampatar, Porto Sucra, Guanta, La Guaira, Porto Caballo, Port au Prince, New York;
2. De Colon-lijn: Hamburg, Amsterdam, Boulogne, Dover, Barbados, Trinidad, La Guaira, Curaçao, Porto Colombia, Cartagena, Cristobal, Porto limon;
3. de Zuid Pacific-lijn: Hamburg, Amsterdam (Rotterdam), Curaçao, Cristobal, Nuenaventura, Gyaquil, Paita, Pimentel, Salaverry, Galbao, Mollenda, Arica, Iquique, Antofagasta, Comquimbo, Valparaiso, San Antonio, Talcahuano, Corral.

De eerste lijn wordt bevaren door mailschepen van het type Oranje-Nassau van omstreeks 3800 ton, als maximum grootte.

De tweede lijn met mailschepen van het type Simon Bolivar van omstreeks 8000 ton maximum grootte.

De derde lijn door schepen van het type Alkmaar, vrachtschepen van omstreeks 14100 ton maximale grootte.

Het is niet moeilijk om de totale bruto tonne-maat van dat deel der vloot van de K. N. S. M. varende op de West op te tellen; uit den vlootstaat blijkt voorloopig, dat als passagierschepen voor de vaart op de West bestemd zijn in totaal een tonne-maat 43000 ton en aan vrachtschepen in totaal aan 100.000 ton, bij een gemiddelde grootte van het vrachtschip op 10000 ton.

Het maatschappelijk kapitaal van de maatschappij bedraagt 25 miljoen gld., terwijl er nog eenige obligatieleeningen zelfs van recenten datum loopen, alleen die van 1927 een 5pCt. leening, groot pro resto 9.333.000 gld. heeft voor ons belang, daar toen de West-Indische Mail was opgenomen in de Maatschappij.

Hieruit blijkt een geheel andere financieele politiek dan bij de Maatschappijen, die op de Oost varen, de fusie zal daaraan niet vreemd geweest zijn.

Over de afschrijvingen speciaal op de West-Indische vloot kunnen uit de gegevens geen mededeelingen gedaan worden, waar deze over de geheele vloot gaan. Voor de toekomst is in zoover zorg gedragen, dat tot de aanschaffing van een nieuw mailschip voor de Colon-lijn is overgegaan; de eigendommen in West-Indië staan voorts voor 1.123 miljoen gulden op de balans.

Vermeldenswaardig is de geheele opbouw van de vloot, zoowel op de Suriname-lijn als die Colon-lijn; moderne schepen, behalve dan de Prins Frederik Hendrik, die wel spoedig als geheel verouderd uit de vaart zal verdwijnen, de tonnage is opgelopen van vroeger een 2000 ton tot de Simon Bolivar met 8000 ton, er is in dat opzicht een aanmerkelijke verbetering; terwijl ook de inrichting geheel gericht is op den voet van de schepen op de Oost varende.

De vrachtvloot in formidabel gegroeid, als men nagaat, dat de tonnage zelfs van de Amsterdam 14000 ton bedraagt, terwijl het kleinste vrachtschip nog 9000 ton meet. Ook de snelheid is vooruitgegaan, men vaart nu naar Paramaribo in 17 dagen, terwijl men er vroeger heel wat langer over deed; ook de vrachtschepen hebben een behoorlijke snelheid gekregen en kunnen wedijveren met de modernste.

Voor zoover bekend zijn nog geen motorschepen in de vaart gebracht op West-Indië. De belangrijkheid van de etablissementen in de West spreekt uit de boekwaarde van ruim een miljoen.

We kunnen ons overzicht besluiten: er zit muziek in de scheepvaart van Nederland naar de Oost en de West; onze mannen, die oog en blik op de toekomst houden, kunnen gerust zijn. De Nederlandsche vlag waait op alle zeeën en oceanen, in de toegangen tot de tropen wemelt het van Nederlandsche schepen, het Suezkanaal ziet ze dagelijks, het Panama-kanaal dikwijls, cultures in de Oost en de olie in de Oost en de West zorgen voor het noodige vertier, de bevolking van Nederlandsch-Indië profiteert in stijgenden mate van de werken ondernomen door planters en industrieelen, wel dreigt de copra ten achter te raken door het feit, dat de uit Afrika overgebrachte oliepalmen de begeerde olie in betere en vluggere mate kunnen leveren, terwijl de installaties in Indië voor de bereiding en zuivering van olie daar opgezet kunnen worden, maar zoo'n verschijnsel heeft zich meer vertoond, men denke eens aan het begin van de rubber-cultuur, toen Manihot glaziovii en Ficus elastica aan bod waren, doch thans verdrongen zijn door de Hevea brasiliensis; slechts een over-

ALLE INLICHTINGEN GRATIS!

VRAAGT WONINGGIDS!

VESTIGT U TE HILVERSUM!!

„OLTHOFF'S LAND- & WONINGBUREAU” LANGESTRAAT 67 TEL 1763

5295

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag

Telefoon 32739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling —

5079

MODES-FOURRURES „Galerie Moderne”

GROOTE SORTERING

Japonnen - Bontmantels

Wollen Goederen

Gevers Deynootplein 16-17-18

SCHEVENINGEN

Telefoon 54169

HET GEHEELE JAAR GEOPEND

Speciaal Huis voor het betere genre

5030

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

GRONINGEN

N.V. MESDAG & Zn's EFFECTENKANTOOR

OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN
GEVESTIGD 1850
Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG
Deposito - Rekening-Courant - Vreemde
Bankpapier - Reiscrédietbrieven - Assurantiën
Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers
en eigen brandkasten. 5151

J. BECKER - GRONINGEN

Oude Ebbingestr. 52 - Tel. 997 - Opgericht 1875

Speciale Magazijnen voor
Verlichting - Verwarming en Sanitair
VAKKUNDIG PERSONEEL 5150

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL — GRONINGEN
Oude Boteringestraat 14. Telefoon 3576
TAFEL- EN BEDLINNEN
TRICOTGOEDEREN
HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED
Beslist krimprijke wollen Onder-
goederen — Indische uitrustingen
— Huwelijks- en Bébé-uitzetten —
Prima kwaliteiten - Billijke prijzen
5148

BEZOEKT ZUIDLAREN (Drente bij Groningen) HOTEL VAN ESS

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL
GARAGE :: TELEFOON 1

5149

LEIDEN

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg
Verkoop van uitsluitend EERSTE
KWALITEITEN Brandstoffen 5174
OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN. TEL. 587

H. C. VREEKEN - LEIDEN

RIJNSBURGERWEG 121 - TELEF. 2007
KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
FIJNE VLEESCHWAREN 5176
DELICATESSEN — WIJNEN — ZUIDVRUCHTEN

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5173
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

W. F. ENGELS

HEERENGRACHT 60 - LEIDEN - TELEFOON 223
LOOD- EN ZINKWERKEN
GAS- EN WATERLEIDING 5172
SANITAIRE INRICHTINGEN

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN

IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK

„DE ZEEUW”

5175 HET MEEST GEVRAAGD
KORTE MARE 22 — TELEFOON 1411

HAARLEM

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
W. H. KLOES & ZONEN
Scheepmakersdijk No. 32
Telefoon 13592 — Haarlem
Speciale Afdeling FIJNGOED
5165

H. J. FEIJE

HAARLEM - TELEF. 11292
Speciaal ingericht voor Verhuizingen en
Bergplaats voor inboedels - Stalhouderij
Begravenisonderneming - Goederenvervoer
Eigen Motorbooten voor passagiers en vrachtdienst
5164

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST

5169
B. H. STEFFENS
ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM
ETSEN EN GRAVURES

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL

NEEMT PROEF MET ONZE
EERSTE KWALITEITEN

BAKENESSERGRACHT 78 SCHOUWTJESLAAN 23
Telef. 10070 Telef. 10848
HAARLEM 5168

K. E. van Huizen & Co. - Haarlem

Zijlstraat 6 - Tel. 10630 - Postgiro 10635
PINDA'S 5167
Studentenhaver - Walnoten - Hazelenoten

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TELEF. 10476
OUDSTE SPECIAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
„Wilh. Bengel Söhne”
DAMES ONDERGOEDEREN „Ribana”
„Miranda”
KOUSEN EN SOKKEN 5162

J. SMIT & ZONEN HAARLEM

Smedestraat 45 - Wagenweg 108
Telef. 10876 Telef. 11633
Botermarkt 19
Telef. 12133 5160

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telef. 11404 - Haarlem
Opgericht 1857 5155

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren
en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzich-
ten tevreden zult zijn

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM

Opgericht 1900 - Gasthuisstraat 17 - Tel. 10264
LOOD- EN ZINKWERKERS
Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warm-
water-, Gas- en Electriche leidingen. 5158

15151

UW ADRES

voor opnamen
aan HUIS en in
het ATELIER

5156

W. C. BERGISCH - BANDAGIST

NASSAUSTRAT 12rd - TEL. 11288 - HAARLEM
BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-Combinatie
Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de
MEYRIGNAC BREUKBANDEN. 5159

Goederen „weggeven” in een bepaalde streek,
d.w.z. verkopen beneden kostprijs, teneinde een zaak
op te bouwen ten koste van concurrenten, diende
door de wet verboden te worden. (De Zakenwereld).

ARNHEM EN OMSTREKEN

KAMERBEEK

BAKKERSTRAAT 3
ARNHEM 5141

MODELHOEDEN
CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

CLICHÉFABRIEK „GRAVURA“
 DEN HAAG ROTTERDAM
 Krayenhoffstraat 34 Wolfshoek 2-3
 Levert Clichés voor de Boekdrukkerijen.
 Autotypieclichés 3 cent per c.M.²
 Lijnclichés 2 cent per c.M.²

5245

Een graag geziene gast verschijnt den
 1en en den 15en bij U thuis, als U
 zich abonneert op de
„DE HOLLANDSCHE REVUE“
 — Vraagt proefnummers —
 10.— 's jaars

Wagenstraat 37 - Den Haag

BERGEN OP ZOOM

CONFISEUR CUISINIER
PATISSIER
E. J. ASSELBERGS
 FORTUINSTR. 5 TELEFOON 140
BERGEN OP ZOOM

5225

gangstijd wacht ons op dit gebied weer en straks zullen onze schepen van alle landen om de evenaar huiswaarts keeren met andere producten. Onze energie is nog niet gedooft in Oost en West, het zal aan onze bestuurders liggen of ze in samenhang met de ontwikkeling der inheemsche bevolking deze werkkraft zal mogen aanmoedigen door bestuursdaden, die naar verre toekomst wijzen en de noodige perspectieven door rust en bezadigdheid in optreden zich ontwikkelen kunnen.

L. C. WESTENENK †

Het overlijdensbericht van den heer L. C. Westenenk werd met groote ontroering in de Indische kringen der residentie en daarbuiten vernomen. In de rubriek „Van Week tot Week“ wordt in dit nummer van het orgaan van zijn heengaan melding gemaakt, maar wij willen ook hier dezen voortreffelijken mensch en ambtenaar gedenken zonder in herhaling van jaartallen te vervallen welke men reeds in de dagbladen heeft kunnen lezen. Men mag zeggen, dat met den heer Westenenk een onzer groote koloniale figuren is heengegaan, van wiens zegenrijken arbeid in de tropen heel veel bewaard is gebleven.

Een zeer belangrijk deel van zijn Indische carrière heeft de heer Westenenk op de Westkust van Sumatra doorgebracht. Hij was de eminente en algemeen erkende Indische specialiteit op alles wat betref de Minangkabau en de Minangkabauers, hij sprak hun taal vloeiend en hij was een groot kenner van hun adat. Reeds als jong controleur en later als assistent-resident had hij zich onderscheiden; met zijn moedig en bezadigd optreden tijdens de belastingopstootjes van 1908 ter Westkust verdiende hij 't ridderkruis der Oranje Nassau-Orde. Als jong controleur werd hij reeds drager van de Militaire Willemsorde, hem toegekend voor zijn moedig gedrag bij het oppakken van een opstandeling in de Westerafdeeling van Borneo.

Groot aandeel heeft wijlen de heer Westenenk gehad in de hervormingen ter Westkust ingevoerd na de belastingongeregeldheden van 1908, waarbij hij als controleur in de afdeeling Agam, waarvan Fort de Kock de hoofdplaats is, zulk voortreffelijk werk had verricht.

Na zijn arbeid ter Sumatra's Westkust werd de heer Westenenk resident van Benkoelen. Gedurende dien tijd kwam bij de regering van de groote mogendheden het verzoek binnen om een harer ambtenaren te willen be-

schikbaar stellen voor 't invoeren van belangrijke administratieve hervormingen in Armenië. De aandacht viel toen op den heer Westenenk, die de hooge opdracht aanvaardde, naar Armenië vertrok om echter enkele maanden later weer naar Indië terug te keeren. Het uitbreken van den wereldoorlog had ook aan deze plannen een einde gemaakt.

Zoowel in Benkoelen als ter Westkust hadden oudheidkundige kwesties en kolonisatie-vraagstukken zeer in het bijzonder zijn aandacht.

Na korten tijd resident van Palembang te zijn geweest, trad de heer Westenenk als gouverneur van Sumatra's Oostkust op, waar hij zeer gezien was in de kringen van den groot-landbouw. Het was in de gouvernementswoning te Medan waar de heer Westenenk Louis Couperus als gast ontving, over welk bezoek, hij te 's Gravenhage op een avond van de Haagsche afdeeling van het Louis Couperus-genootschap nog onlangs een aller-aardigste causerie heeft gehouden. Men zag hem ter Oostkust noodde heengaan, toen de heer Westenenk naar Batavia werd geroepen als lid van den Raad van Indië.

In Nederland teruggekeerd, trad de heer Westenenk, als voorganger van den huidige oud-gouverneur Goedhart, op als raadsman aan het departement van Koloniën voor in Nederland studeerende jongelui. Behalve verschillende tijdschrift-artikelen, welke van zijn hand het licht zagen, verscheen van hem een onderhoudend geschreven werk „Waar mensch en tijger buren zijn“, herinneringen uit zijn boeiend en veel bewogen leven ter Westkust.

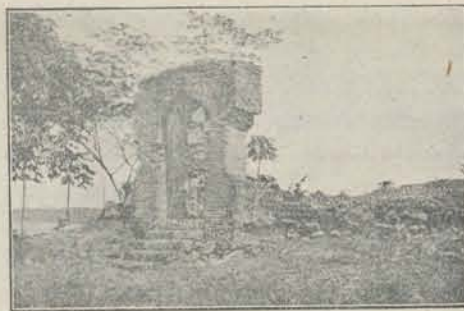
In het Indische bestuurskorps zal de naam van den heer L. C. Westenenk steeds met eere genoemd worden en velen kan zijn vruchtzaam leven, waarin hij praktisch en wetenschap zoo vruchtbaar liet samengaan, ten voorbeeld worden gesteld.

Aanteekeningen uit de geschiedenis van West-Indië.

Uit oudere werken, voornamelijk de „Geschiedenis van de koloniën Essequibo, Demerary en Berbice“ van P. M. Netscher, 1888 vertelt H. E. K. een en ander over het ontstaan van de West-Indische koloniën. Ook Hartsinck wordt genoemd: „Beschrijving van Guiana of de Wilde Kust“, 1770. Daarbij wordt vermeld, dat Hartsinck meende dat het fort Kijk-Overal, van Spaanschen oorsprong was naar aanleiding van een wapen boven den ingangspoort.

Dit nu is onjuist. Ik kan daaromtrent het volgende mededeelen.

Fort Kijk-Overal.

Aan de samenvloeiing van drie rivieren, de Essequibo, de Mazaruni en de Cunyuni stichtten de Zeeuwen aan het einde der 17de eeuw een fort, dat naar Joost van der Hoogen werd genoemd Fort ten Hoogen (de familie Van Borselen van der Hooge waren voornamelijk edelen en magistratspersonen in Zeeland). Sedert 1632 was de kolonie, waarvan Fort Kijk-Overal de hoofdstad was, onder rechtstreeksch beheer van de Kamer van Zeeland. Tot 1718 bleef het de zetel van het bestuur om dan naar Cartabo te worden verlegd.

Om zijn beheersende ligging werd de naam al spoedig van Fort ter Hooge in Kijk-Overal veranderd. Hartsinck schrijft op blz. 262 dat het wapen van dat Rijk (Portugal) boven de poort is uitgehouwen. Netscher noemt het een gelijkarmig kruis zonder een heraldische beteekenis, (blz. 339, noot 10) en meent dat het een Spaansch fort kan zijn.

Gedurende de grenskwestie tusschen Britsch Guyana en Venezuela in 1897 werd er eenige twijfel uitgesproken over de nationaliteit der oorspronkelijke bouwmeesters. De fundamenten van de bestaande ruïne werden daarop uitgegraven en steenen van de diepste plaats, met den steen boven den ingang weggenomen en ter onderzoek door deskundigen naar Engeland gezonden, die beslisten, dat ze van *Hollandschen oorsprong waren*.

In Juni 1910 liet Sir Frederick Hodge, K.C.M.G. Gouverneur van Britsch Guyana, het eiland grondig schoonmaken en al het kreupelhout vellen. Hierdoor werden de bolwerken en de steenen vloer van het fort, alsmede de borstwering van 10-20 voet hoogte met schietgaten duidelijk zichtbaar. Belangwekkende herinneringen aan den Hollandschen tijd werden opgegraven, zooals kanonskogels, sleutels, een zegel, aarden tabakspijpen, porcelein flesschen, een pen, uniformknoopen, enz.

Aangehouden is dus dat Fort Kijk-Overal van Hollandschen oorsprong was en dat het vaderschap

van Portugal en Spanje naar het rijk der fabelen moet worden verwezen, doch door opvolgende schrijvers van elkaar is nageschreven.

Ik mag te dien aanzien verwijzen naar de „Notes on the Ancient Sites and Historical Monuments now existing in the Colony of British Guiana“, compiled by Alleyne Leechman, F. L. S., F. C. S., Science Lecturer, Department of Science and Agriculture, van Augustus 1912, gepubliceerd door het Gouvernement in the Official Gazette van 12 Juli 1913.

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

Van Week tot Week.

H. M. de Koningin heeft, in tegenwoordigheid van H. H. K. H. Prins Hendrik en Prinses Juliana en vele genoodigden, onder groote belangstelling, op 23 April j.l. het monument onthuld van Haar roemrijke Stammoeder Juliana van Stolberg. Aan onze eerbiedige vereering voor de edele Vrouwe en Hare vijf groote Zonen, paren wij oprecht dank aan hen, die onder de energieke leiding van luit.-generaal b. d. Weber, dit bij uitstek Nederlandsch-nationale monument tot stand wisten te brengen.

H. M. de Koningin heeft den 29sten April j.l. te IJmuiden, in tegenwoordigheid van H. H. K. H. Prins Hendrik en Prinses Juliana, aan boord van het nieuwste zeepaleis der S. Mij. Nederland, den Joan van Oldenbarneveldt, de nieuwe, thans grootste sluis ter wereld, officieel geopend.

Het hoofd van den telegraafdienst heeft per communiqué de Indische pers herinnerd aan het verbod van publicatie zonder vergunning daartoe van opgevangen radiobERICHTEN, in verband met de opneming van berichten die aan den Phobio-omroep ontleend moeten zijn.

Naar verteldt zou de heer Marinus, die voor de Nederlandsche eigenaren van rubberondernemingen in Nederlandsch-Indië vertoeft, per mail, welke 30 April uit Batavia vertrekt, aan het Nederlandsch rubbercomité, zoowel als aan het vereenigd comité, dus praktisch aan alle Europeesche eigenaren van rubberondernemingen, toezenden: 1e. zijn overzicht van de tegenwoordige positie van de rubber en de wijzen waarop hierin verbetering kan worden gebracht. Dit overzicht is samengesteld na overleg met de desbetreffende autoriteiten; 2e. zijn stabilisatieplan, hetwelk bedoeld is als een permanente organisatie van voortbrengers van rubber om de rubberprijzen te stabiliseeren, door welke pogingen de wereldpositie van de rubber op een gezonde basis zal komen; 3e. eenige grafische voorstellingen betrekking hebbende op de rubberpositie, met verklaringen.

Ter Westkust van Sumatra hebben 200 inheemsche rubberproducenten besloten mee te doen aan de tap-stopzetting in Mei

De assistent Quivooy van de rubberonderneming Tandjong Maria der Soengei Lipoet Cult. Mij. ter Oostkust van Sumatra is door een koelie met een tjangkol aangevallen en aan hoofd, arm en been verwond.

Soendaneesche koelies van de rubber-onderneming Silinda, ter Oostkust van Sumatra, hebben den assistent Van Someren Greve aangevallen en licht gewond. De daders en een Javaan, die de andere koelies ophitste, zijn gearresteerd. Wanneer aan dezen wantoestand, waardoor het leven van den assistent onder voortdurende bedreiging staat, niet spoedig en radicaal paal en perk gesteld wordt, staat het te vreezen, dat de bedreigden, ter zelfbescherming, de wet in eigen hand zullen nemen.

Eene delegatie van het revolutionaire N. V. V. in Nederland, bestaande uit de Kamerleden Kupers, Danz en Moltmaker, stelt zich voor naar Indië te gaan teneinde het contact te bewerkstelligen tusschen de Nederlandsche en Indische revolutionaire „vak“-beweging.

De P. S. I. heeft een manifest aan „het volk van Indonesia“ uitgevaardigd, ondertekend door den president van het dagelijksch bestuur A. M. Sangadji, waarin aangedrongen werd op het houden van massa-protestvergaderingen in heel Indië, op denzelfden dag en hetzelfde uur en over hetzelfde onderwerp, namelijk „de afschaffing der heerendiensten.“ In alle afdeelingen der P. S. I. en zoo veel mogelijk ook daar, waar geen afdeelingen bestaan, doch de heerendiensten nog in zwang zijn, moesten voorbereidingen getroffen worden om die massa-protestvergaderingen te houden. Al de besprekingen en moties zullen dan worden opgenomen in de „Mededeelingen over de internationale onderhandelingen in zake de heerendiensten“. Hadji Agoes Salim zal zich belasten met de vertaling.

Hierbij zij aangeteekend, dat Hadji Agoes Salim ondervoorzitter is van de P. S. I. en dat hij andermaal is benoemd om ter Internationale Arbeids-

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Ketelstraat 12. - Telef. 26077
NIJMEGEN, Betouwstraat 1. Telef. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten. 5138

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie 5184
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud

TELEF. 10633 EN 10084

BREEDSTRAAT 28-30 — UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - Utrecht
Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool

Beveelt zich beleeft aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN — COMESTIBLES
GEDISTILLEERD — WIJNEN — LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 — TELEF. 10110
Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

5185

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK”

Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD

oudwijkerdwardsstraat 104-110 - UTRECHT
TELEFOON 12957 5187 POSTREKENING 114098

Speciaal adres voor Particulier Bindwerk

TH. MARTENS & ZONEN
ZIEKERSTRAAT No. 65, NIJMEGEN
TELEF. 1535

HET AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”
ENCADREMENTEN - ETSEN - SCHILDERIJEN
BILLIJKE PRIJZEN - KWALITEITEN GEGARANDEERD
5231

Piano's, Vleugels, Autopiano's, Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen — Vraagt offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5179

NOORDERKWEEKSCHOOL
„ABEL TASMAN” te DELFZIJL

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen
verstrekkt door den Directeur, voor plaatsing van
hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern). 5406
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Kunst- en Antiekhandel „SENA”
Schilderijen en Antiek
Stadhoudersplein 164 — Den Haag 5234

Toonkamers
van Antieke Meubelen, Oude Schilderijen
en Curiositeiten
Dagelijks Geopend van 10-5 uur — Telefoon 36516-37344

HANDWERKEN 5056
HANDWEVEN
HANDWERKSTOFFEN
GARENS
GROOTSTE SORTERING
HOLL. KUNSTWEEFHUIS
MOLENSTRAAT 7 — DEN HAAG

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 — 'S-GRAVENHAGE
Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting 5007

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij
BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a Den Haag Telefoon 14427

5113

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT
Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

PIANOHANDEL
L. C. JACOBI
DEN HAAG - TEL. 31403

H. A. JACOBI
SOERABAYA
IBACH — KUHLA
STEINBERG
UEBEL - LECHLEITER

„WERELDMERK”

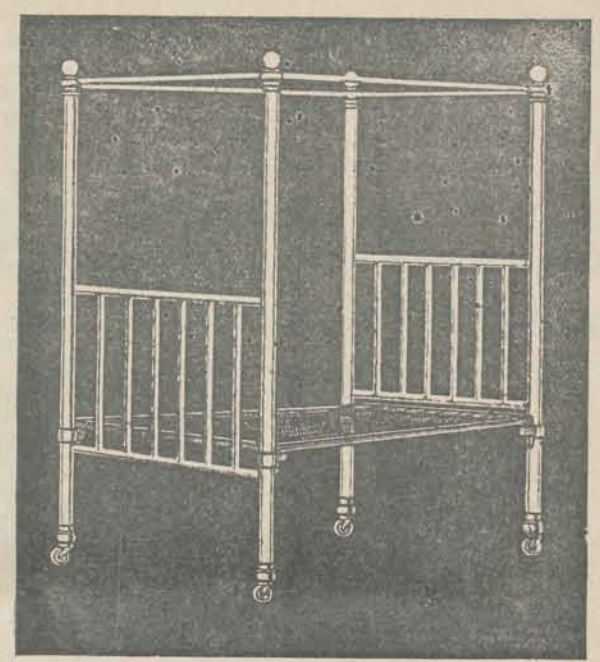
IN HUUR EN HUURKOOP

SPECIAAL ADRES VOOR
TROPEN-PIANO'S
5050

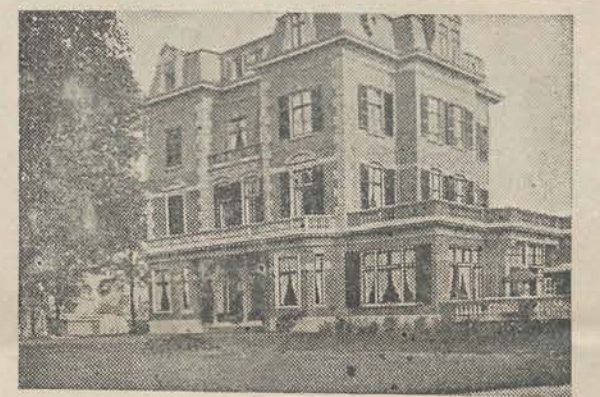
F. C. DE BRUYN
Magazijn van 5017

Comestibles en Kolon. Waren
Alle artikelen voor de RIJSTTAFEL
Franco bezorging in stad en omstreken

DANCKERTSTRAAT No. 43
DEN HAAG — TEL. 34088-34089

HET IDEALE
TROPENLEDIKANT
voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50
Fa. J. F. HENDRIKS
GEDEMPTE BURG WAL 65 5042
DEN HAAG - TELEFOON No. 10786
Aanbevolen adres door „Oost en West”

— HERSTELLINGSOORD —
„Huize Maria Emalia Dorrepaal”
gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving
met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor
repatrieerenden, die, op advies van een geneesheer,
eenigen tijd rust behoeven. 5023
BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

Fongers
degelijk - duurzaam
veilig
FONGERS-FILIALEN
te Den Haag: 5029

Laan van Meerdervoort 92a Schuytstraat 121
Tel. 34830 Tel. 34470

ACCOUNTANTSKANTOOR Fr. LA VOS
Oud-Gouvernements-Accountant van Suriname, enz.
BELASTINGADVIEZEN — ACCOUNTANCY
Administratiebureau voor Industrie, Handel en Nijverheid.
Juridisch medewerker: 5112
Mr. J. JELGERHUIS SWILDENS - 'S-GRAVENHAGE
Anna-Paulownastraat no. 69a - Telefoon 16950

VAN MARLE EN BIGNELL
LANGE VOORHOUT 58 — 'S GRAVENHAGE
KUNSTVEILINGEN, MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN 5064
Op aanvraag wordt Catalogus toegezonden

Er is ontzaglijk veel, dat we niet weten, maar er
is heel weinig, dat we niet kunnen vinden door te
lezen. (De Zakenwereld).

conferentie in zake den gedwongen arbeid te Genève de arbeiders te vertegenwoordigen. De bedoeling is kennelijk van Hadji Salim, om het aldus verzamelde „materiaal“ te doen dienen om in Genève weder anti-Nederlandsche agitatie te voeren op „gegevens“, welke zoo noodig weder als „ongecontroleerd“ dekking moeten bieden tegen zaakkundige bestrijding.

Naar verteld zal de *Rotterdamsche Lloyd* na voltooiing van de Dempo, in Maart 1931 de Indrapoera en de Slamet moderniseeren.

In den nacht van 26 op 27 dezer hebben zich ernstige aardbevingen voorgedaan in Zuid-Bali, waardoor vele gebouwen zijn gescheurd, o. a. het nieuwe gedeelte van het kantoor der K. P. M. te Benoa.

In een vergadering der pas opgerichte vereeniging Penjokong Economie Pemoeda te Djogjakarta, welke zich ten doel stelt ontwikkelde Inlanders, die scholen op Westerschen grondslag bezochten, doch thans grootendeels werkloos zijn, te helpen, heeft de heer Soerjoprano den leden afgeraden naar schrijversbaantjes te dingen, en aangeraden het uitoefenen van vrije ambachten en beroepen, als landbouw ontginning, kolonisatie en handel, waarbij de Inlandsche academië als adviseurs moeten optreden. Hier was blijkbaar een verstandig man aan het woord.

Ter vergadering van de Federatie van Middenstandsvereeningen te Soerabaja, waar gedelegeerden van Batavia, Soerabaja en Bandoeng aanwezig waren, is besloten tot oprichting van een eigen orgaan. Aan de regering zal worden verzocht ook in den nieuwen Volksraad den heer W. van Baalen als vertegenwoordigers van den Middenstand te benoemen.

Het College van Gedelegeerden van den Volksraad heeft de ontwerp-ordonnantie op de a.s. volkstelling zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Onder groote belangstelling van regeering, plaatselijke autoriteiten en suikerindustrie is te Tegal het monument onthuld ter nagedachtenis van den ontwerper van het Pemali-Tjomal-irrigatie-plan ir. A. G. Lamminga.

Naar verteld heeft de regent van Bandoeng, de heer Wiranata Koesoema, om ontheffing verzocht van zijn functie, teneinde het gedeputeerdenschap van West-Java te aanvaarden en het Volksraadsliedmaatschap ten volle te bekleeden. De regent zou te Bandoeng blijven wonen.

De opzichter van het dwangarbeidersdepôt te Kotaradja, Guitman, is tijdens de middagrust door een Chineeschen dwangarbeider doodgeschoten. De dader is gearresteerd. De reden is onbekend.

Met ingang van 10 Mei is tijdelijk ter beschikking gesteld van den resident van Tapanoei met den rang en titel van assistent-resident, teneinde te worden belast met zoodanige werkzaamheden als hem zullen worden opgedragen, W. Middendorp, lid van het College van Gedelegeerden van den Volksraad.

De heer Schoedsack, vervaardiger van de beroemd geworden dierenfilm Chang, is voornemens een geluidsfilm te vervaardigen in de Atjehsche wildernis, waarin sprekende Atjehers, Maleiers en Javanen zullen voorkomen. De heer Schoedsack heeft de opname van een zwijgende film in den omtrek van Birouën, afd. Noordkust van Atjeh, voltooid.

Naar verteld zal een deel van het begrotingstekort voor 1931 worden gedekt door verhooging van de inkomende rechten. Daartoe zullen tegelijk met de begroting voorstellen worden ingediend.

Onverwacht is te Wassenaar overleden het oud-lid v. d. Raad van N.-I., de heer L. C. Westenenk, een man van bijzondere bekwaamheid en die in zijn geschriften toonde, de Oostersche psyche zuiver aan te voelen en harmonisch mede te kunnen trillen met de poëzie en het mystieke element daarvan. Juist daardoor, waarschijnlijk, was hij, geen wekeling zijnde, de uitstekende regeerder, dien hij getoond heeft te zijn over Blank en Bruin. Hij behoorde tot de weinige bestuursambtenaren wien de Militaire Willemsorde ten deel mocht vallen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

HANDELS-DAGSCHOOL

aansluitend op H.B.S. 3-j., of Mulo-School - Eenjarige opleiding in de hoofdvakken, namelijk, FRANSCH, DUITSCHE, ENGELSCH HANDELS-CORRESPONDENTIE, STENO, TYPEN: BOEKHOUDEN, EFFICIENCY - Practische kantooropleiding - PROSPECTUS GRATIS

INSTITUTEN „SCHOEVERS“

DEN HAAG — STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 — TELEF. 52594

5096

Amsterdam N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingstraat 14

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlucht

Selamatan voor Boeatan's Filiaal te Scheveningen.

De versiering en inrichting van „Boeatan's“ kleine filiaal aan den voet van de Kurhausstraat te Scheveningen, begint onder de goede leiding van den kunstzinnigen Binnenhuis-architect N. P. de Koo, hare voltooiing te naderen.

Men hoopt het Maandag 26 dezer, geheel gereed, te kunnen openen, maar niet dan nadat, op Indische wijze, een *selamatan* gehouden is, om welslagen er voor af te smeeken.

Dit zal, omdat het winkeltje zelf er veel te klein voor is, plaats hebben op Zaterdag-middag 24 dezer, in Theater *Seinpost* te Scheveningen, mede in den vorm van een *Indische Matinee*, onder regie van de bekende-amateur-tooneel-leidster, mej. W. Wesels, die ook op Indisch gebied haar sporen verdiend heeft. Wie zich herinneren hoe meesterlijk zij zelve de hoofdrol van „het hoofd om den hoek“ in Marie v. Zeggelen's blijspel: „De Kampements-ydille“ vervuld heeft, zullen er zich zeker in verheugen, dat deze ras-actrice zich bereid heeft verklaard ten bate van Boeatan's streven, hetzelfde stukje nog eens op te voeren. Stellig zal zij veel publiek trekken. De middag begint om half drie na een welkomst van gamelan-muziek, met de voorstelling van een Javaansche passie op het tooneel, waarbij zich eenige typisch Indische scènes afspelen, terwijl daarna, in de pauze de venters en ventsters hun *barang*, waaronder ook eetwaren, aan het publiek — bij mooi weder op het terras — te koop bieden.

Daar zeker velen tot het welslagen van Boeatan's filiaal in Scheveningen zullen willen medehelpen — hoe dikwijls hoorde men niet zeggen: waarom opent Boeatan niet iets in Scheveningen! — belooft dit een welgeslaagd feest te worden.

Toegangskaarten à f 1.50 en f 1.— per persoon zijn reeds vanaf heden te verkrijgen in Heulstraat 19 en ook in *Seinpost*, waar tevens dagelijks plaats en te bespreken zijn.

Zeg het voort!

Ikatdoeken.

Van den schrijver, J. C. Lamster, oud-officier bij den Topografischen dienst in N.-I., thans Conservator aan het „Koloniaal Instituut“ te Amsterdam, ontvingen wij in hartelijken dank een afdruk van een tijdschrift-artikel onder bovenstaanden naam, welke voor de lezers dezer rubriek, evenals voor ons, op zichzelf reeds een groote aantrekkingskracht uitoefent, zoodat wij dan ook gaarne hier het een en ander van den zeer interessanten inhoud overnemen.

Jammer, dat wij niet mede kunnen weergeven de duidelijke illustraties, waaronder een gekleurde met de wonderfraaie warmgetinte ikatweefsels van Midden-Celebes, welke het geheel zoo leerzaam verluchten.

Schrijver leidt zijn artikel in met de woorden:

„Een fond van warm donkerblauw, en daarop symmetrisch en evenwichtig verdeeld een ornament van gestyleerde vogelfiguren, schedelboomen, spiralen en geometrische figuren, rood en wit gekleurd, met hier en daar een bescheiden tikje bruingeel of lichtblauw. Warme diepe tinten, en figuren waarvan de contouren zacht vervloeien, zonder dat het beeld zijn karakteristieke styleering ook maar in het minst er door verliest. Zoo ongeveer is de indruk die men krijgt bij een eerste kennismaking met de geïkate Soemba-weefsels, doeken, die reeds hun weg hebben gevonden naar het beschaafde Westersche interieur, en die nooit nalaten een eigen sfeer te geven aan de omgeving, die er mede verrijkt wordt.

„Het is wel iets heel speciaal algemeen-Indisch, deze ikat-weefkunst van onzen ar-

M. J. VAN DER VELDE

DUINSTRAAT 6-8

SCHEVENINGEN

TELEFOON 50016

RIJ-ONDERRICHT

• HANDEL IN •

LUXE PAARDEN

PENSIONSTALLING

5367

chipel. Want al zijn dan ook alleen de rijke Soembadoeken meer bekend, al' beginnen tegenwoordig ook de statige Rongkong- en Masamba-doeken van centraal-Celebes meer de aandacht te trekken, eigenlijk is de ikat-weefkunst vrijwel algemeen over den geheelen Indischen archipel verspreid. Vanaf Atjeh en het Batakland in het uiterste Noordwesten tot de ongeveer 4500 kilometer meer oostelijk gelegen Tanimbar Eilanden in het uiterste Zuid-oosten.

„Overal eenzelfde procédé volgens eenzelfde beginsel toegepast, maar ook overal uitgevoerd met zeer speciale eigen motieven, ornamenten en kleurschakeeringen. En zóó typerend drukt ieder gebied zijn eigen karakter en sfeer op het product, dat men alleen reeds aan ornamenten en kleuren, de herkomst van het overgrote deel der doeken kan vaststellen.”

Bij de foto's van een hurkend vrouwtje, dat in Oost Flores bezig is afbindingen (ikats) aan de opgespannen schering na het kleurbad, voorzichtig los te maken en te verwijderen, schrijft de heer Lamster vol bewondering o.m.:

„Zoo kunnen ze daar zitten, steeds met de zelfde toewijding, weken achter elkaar geduldig afwerkend al die arbeid, die noodig is om het opzetten van een ikat-weefgetouw voor te bereiden. Meestal stil en in zich zelven gekeerd, rustig en ernstig aan hun taak gebonden, een enkele keer slechts afgebroken door een korten kwinkslag of een schertsend antwoord.

„En wanneer dan eindelijk langzaam, heel langzaam dat statige, rustige gedistingeerde patroon op het weefgetouw wordt geschapen, dan vraag je je onwillekeurig af, of hier een ongekende, mysterieuse stille kracht aan den arbeid is, of deze zwijgende vrouwtjes de geheime kunst verstaan om onmerkbaar een fluide van zich zelf in deze wonderde doeken te doen overvloeien. Of het niet haar eigen rustige zekerheid, haar tengere lijn, haar evenwichtige ernst, bijna zouden wij zeggen, een zekere primitieve distinctie is, welke we langzaam en zeker beginnen te zien weerspiegelen in het ornament van haar wordende kleurige weefsels.”

Eigenaardig is het feit, dat een Ikatweefsel indirect den eersten stoot heeft gegeven tot de eerste vestiging van ons daadwerkelijk gezag op Soemba in 1901.

Schrijver vertelt hoe op zekeren dag een paar slavinnen van Haumara, een neef van den vorst van Lewa, een van de meest halsstarrige hoofden

WELKOM IN NEDERLAND !

5080

Het Crediet-Magazijn „DE RESIDENTIE“ zou met genoegen Uw opdracht tot levering van Uw geheele installatie bij Uw terugkomst in het Vaderland ontvangen. Al wat „De Residentie“ levert, is van eerste kwaliteit, billijk in prijs. De betaling wordt geregeld in overleg met U.

Crediet-Magaz. „De Residentie“
Lange Beestenmarkt 119-127
TELEFOON 15555 — DEN HAAG

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd-
het hoogst geprezen.

Zowel verzilverd, als in
gewaarborgd massief
zilver verkrijgbaar

5039

van Soemba naar Waingapoe kwamen gevlucht, en zich onder bescherming van den kapitein Dijk stelden. Zij hadden bij het weven van een Ikatdoek van haar meesteres een draad gebroken, daardoor het weefsel eenigszins verknoeid, en zij wisten bij ondervinding, dat wel voor nietiger redenen slavninnen gedood waren.

Toen echter de vorst van Lewa de vrouwen op-eischte weigerde de kapitein Dijk kort en goed aan den eisch tot uitlevering te voldoen. De vrouwen waren vrijwillig gekomen en konden ook vrij-willig weer heengaan was het antwoord. Het spreekt van zelf, dat deze bestuurder er niets voor voelde om de vrouwen een wissel dood tegemoet te zen-den. Het oude beproefde middelje van de Soem-basche hoofden, n.l. dreigen en gewapend te hoop loopen had evenmin succes, en toen Dijk op zijn stuk bleef staan, barste de bom, die met een gevoelligen klap voor Lewa eindigde. De later ge-volgde militaire actie maakte aan de onrust, on-veiligheid en het brengen van menschenoffers een einde, en binnen luttele jaren heerschte volkomen veiligheids op het geheele eiland.

Bij een kiekje van een mooi-gevormde Balinee-sche vrouw uit Kampong Tenganan, met ontbloote schouders en armen rustig op haar matje gezeten in het getouw, waarop het fraaie rood-bruine dubbel geïkate weefsel — zoowel schering als inslag zijn vóór de verving afgebonden geweest — gespannen is en bevestigd aan twee steilen van haar woning, geeft schrijver een duidelijke uitlegging der geheele bewerking, door teekeningen toegelicht.

Verder geven foto's van Soembanesche en Timo-reesche Hoofden alsook van een Sawoeneeschen Vorst met gezin, in hun nationale kleederdracht, de wijze weer, waarop deze ikatweefsel door de inboorlingen gedragen worden.

Maar degenen onder onze lezers, die het voor-recht hebben gehad den heer C. Frans, vooral ook diens elegante echtgenoot en dochter daarin gehuld te zien, zullen zich nog een betere voor-stelling kunnen maken, van de gedistingeerde sier-lijkheid dier ikat-kleding. Ten slotte een mooie weergave van de helft eener Tenganan-slendang, waarbij de schrijver terecht zeer waardeerend op-merkt:

Het is zonder meer begrijpelijk, dat een tech-niek, waarbij eerst het versieringspatroon op de inslagdraden in kleuren wordt aangebracht en eerst daarna het weven plaats heeft, een zeer bijzondere zorg en bedrevenheid van de weef-sters noodig maakt. Maar wat te zeggen van de Tenganan-weefsters? Die eerst het patroon moe-ten ontwerpen, dan de kleuren aanbrengen op de scheringdraden, vervolgens op de inslag-draden, en die tenslotte deze gekleurde draden, zoodanig in elkaar moeten weven, dat deze wonderlijke, fijne artistieke dessins ont-staan, waarvan de weergade nergens elders te vinden is."

Bij de laatste uitstalling van Balineesche volks-kunst in de Toonkamers van „Bocatan", Heul-straat 19 te 's-Gravenhage, waren ook een drietal dezer doeken, welke algemeene bewondering trokken en dan ook dadelijk verkocht werden. De Raad van Beheer dezer instelling heeft de nijvere Tenganan-sche kunstenaressen met dit bericht verheugd en haar tegelijk aangespoord haar edele kunst te blijven beoefenen.

De heer Lamster besluit zijn artikel aan ikat-doeken gewijd dan ook met de woorden:

„Het is een verblijvend teeken, dat ook hier in het westen de waardeering voor dezen zoo bij uitstek artistieke tak van Indische volkskunst hand over hand begint toe te nemen. En te hopen is het, dat deze blijken van waardeering een aanmoediging zullen zijn voor diegenen, die niettegenstaande vele teleurstellingen, steeds op nieuw weer pogingen in het werk stellen om deze mooie volkskunst te behoeden voor een dreigen-den ondergang in den stroom van het steeds toenemende wereldverkeer."

HOTEL „DE TWEE STEDEN" | RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
Thé Dansant — Diner Concert
Roemeensch Orkest 5104
Uitstekende Keuken
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Speciale tarieven voor langdurig verblijf
Kamers met stroomend water en prive bad

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

**I. Uit de Europeesche Pers.
Nederland en Indië.**

De heer Zentgraaff vervolgt in het *Soer. Hbl.* (19, 20, 24 en 26/3 „*Vaderlandsche Kout*") zijn overzicht van de huidige economische verhoudingen in Nederland. De Westersche opvattingen omtrent moraal, recht en plicht hebben z. i. in het Oosten de stroomingen gewekt en losgemaakt, die zich spoedig zijn gaan keeren tegen ons. Het Oosten, voor zoover het eenige aandacht had voor deze opvattingen, heeft ze volkomen miskend. Alle koloniale zorgen wortelen in den geest van het Westen, en in de verkeerde interpretatie daarvan door het Oosten. De inzichten in het koloniseerende land beheerschen de koloniale politiek en het is de economie, die in sterke mate de politiek vormt of beheerscht. *In Holland moet vooralsnog het antwoord worden gezocht op de koloniale vragen van Ned.-Indië.* De democratisering in Holland is een feit; er heerschen bij vrijwel alle klas-sen geheel andere opvattingen dan eenige decennia terug. Een groot gevoel van vrijheid, vooral krachtig werkend in eene arbeidersklasse, welke zich, deels door veel strijd, betere bestaansvoorwaarden wist te schep-pen, zal immer neigen tot het respecteren en beplei-ten van anderer vrijheid. Men voelt, in het algemeen gesproken, niets voor overheerschers-allures. Men wil graag een ander de rechten geven welke men zelf heeft. Daartegenover staat, dat Holland „overcrowded" raakt. Het heeft menig landbouwersideaal moeten prijsgeven en de industrialisatie brengt het uiteraard voortdurend meer in buitenlandsche competitie. De perspectieven ver-nauwen zich; men moet ook op kleine kansen gaan letten. *De koloniën worden dan van nog grooter beteekenis.* Een gevoel van behaaglijkheid door verkregen ruime welvaart zal allicht ernstig doen streven naar het behoud hiervan, binnen de grenzen van het moge-lijke en geoorloofde. Men zal daardoor zeker worden weerhouden van dwaze koloniale experimenten. Vooral indien duidelijk — veel duidelijker dan tot dusver — het groote belang der koloniën wordt aangetoond. De Hol-landsche arbeider is zeer nuchter en heeft goeden kijk op de realiteit. Hij zal, wat hij als rechten beschouwt, vinnig verdedigen of er om vechten. De historie van vele stakingen in den laatsten tijd toont aan, dat hij niet gauw krimp geeft. Het is noodig, dat men in Indië het inzicht der partijen in Holland kent. In Indië mist men het voortdurend contact met de Hollandsche par-tijen en kan men zich derhalve niet goed oriënteren. Dit is alleen mogelijk, indien men precies weet welke waarde ieders woorden hebben.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Hamer tegen sikkal" (25/3, J. G. Boon), „Br.-Indië" (25/3), „Russische Import" (27/3), „Rusland" en „Teleurstellingen" (28/3) en „De moeilijkheden der vlootconferentie" (29/3), *De Loc.* over „De protectie in Europa" (28/3, blz. 17), het *Bat. Nwsbl.* over „De Indische begroting in de 2de Kamer" (1/4, Dr. E. v. Raalte).

De Stuw. De Vaderlandsche Club.

De Loc. (20/3, blz. 3 en 14, en 25/3, blz. 19) wijdde eenige artikelen aan een nieuwe politieke groep in Indië en haar orgaan „*De Stuw*". De kring wordt ge-vormd door een niet-socialistische en niet zeer demo-cratische groep van Europeesche ontwikkelden. In hare beginselverklaring leest men eene krasse en zeer na-dukkelijke verwerping van het extremisme en van ieder streven, om de staatkundige ontwikkeling te verstren, men verneemt een vermaar: zoowel tegen „everijling" als tegen „reactie"; en men hoort ten slotte den groei van Indië onder Nederlandsche leiding tot een „In-disch gemeenebest" als deel des Rijks als de juiste, de meest logische en de meest gewenschte toekomstige ont-wikkeling aanwijzen. Daarin ligt niets ontstellends en zelfs niets nieuws; daaraan ligt een sterk geloof in de taak en de roeping van het Nederlandsch bestuur ten grondslag; en die doelstelling komt in allerlei nuances voor in ieder koloniaal beginselprogramma der niet-socia-listische partijen. Wanneer *De Loc.* nochtans bezwaren ziet en voorziet, dan liggen die waarlijk niet in de over-tuiging en de inzichten van dezen kring van Nederlan-ders, aan wier goede trouw en bedoelingen zoo min te twijfelen valt als aan hunne kennis en bekwaamheid. Maar dan ziet *De Loc.* het gevaar, dat de verkondiging van inzichten die door het karakter dezer groep en hare geïsoleerde, ietwat buiten-maatschappelijke positie zoo licht theoretisch-eenzijdig moeten zijn, tot misverstand aanleiding geeft. Daarbij is alweder door dien onover-bruggbaren afstand tusschen studeerkamer en maatschappij, tusschen koude overweging en volle werkelijkheid, een zekere overschatting te verwachten van poli-

GEBR. BERVOETS
UITRUSTINGEN 5315
A voor Heeren en Kinderen A

tieke mogelijkheden zoowel als van de beschikbare krachten der inheemsche samenleving. Men komt zoo licht tot een overmaat van stelligheid, wanneer men enerzijds de mildheid van den twijfel, anderzijds de ontgoochelingen der realiteit niet ondervindt. Die twijfel, die teleurstelling, die ontzuivering worden het deel van hen, die dichter bij de maatschappij staan; en zij vormen *krachten ten goede*, indien zij niet tot verkilling en negatie, doch tot herziening van geestelijke ramingen en tempering van verwachtingen leiden. Deze tegen-kracht nu, welke beginsel en streven intact laat doch maat en richting bepaalt, is onontbeerlijk allereerst voor hen, die het land besturen en mede-besturen. Zij wordt verzwakt, en voor wie licht-ontvankelijk is zelfs wegge-nomen, wanneer de ideële doelstelling al te eenzijdig wordt verkondigd voor hen, wie psychische remmen toch reeds zwakker zijn en wier verstandelijke overweging toch reeds licht door sentiment wordt overstemd. *Die* uitwerking van „*De Stuw*" is, hoezeer strijdig met het doel der bouwers inderdaad te duchten. Ontstaat zij inderdaad, dan zal principieele bestrijding niet mogen uitblijven en die zal te krachtiger en doeltreffender kun-nen zijn naarmate zij zich vrij houdt van oppervlakkig-heid en vlot verwijt, en hare kracht zoekt waar die ligt: in de strenge aanwijzing van de grenzen, welke de werkelijkheid aan ieder streven stelt.

Het komt *De Loc.* (29/3, blz. 29 „*V. C.*") voor, dat men bij het geleidelijk condenseeren van een concreet werk-program uit de algemeene beginselen, welke de *Vader-landsche Club* deed ontstaan, ietwat te zeer de aandacht wendt naar de verhouding van Indië tot Nederland, naar de vormen van de Nederlandsche leiding en naar allerlei staatkundige mogelijkheden en wenschelijkheden in een verre toekomst. *De Loc.* merkt hierbij op, dat de staatkundige verhouding voorloopig stevig vastgelegd is, dat het turen naar een verren horizon weinig waarde heeft en dat men beter doet uit te gaan van de Indische samenleving zelf. Met andere woorden: dat men niet de aandacht concentreert op „Nederlandsche leiding van Nederland uit", en zelfs niet primair op den *vorm* der verhouding Nederland—Indië, maar op het feit, dat de Europeesche ingezetenen van Ned.-Indië eene onmisbare en *leidende* groep vormen en moeten vormen, welke wijzigingen zich verder ook voordoen. En dat eerder een versterking van den invloed der Nederlandsche ingeze-tenen in Indië dan versterkte invloed van Nederland uit wenschelijk is. Vooral voor de verhouding tot het I. E. V., maar ook terwille van de Indische samenleving in haar geheel is het wenschelijk, dat men zich hiervan terdege rekenschap gaat geven.

Wij verwijzen naar de *Deli Crt.* (25/3 „Het Indische Gemeenebest"), *De Loc.* (24/2, bl. 2 „Wat men in Hol-land leest over Indië"; 24/3 „Zeer juist"; 27/3 „Het voornaamste"; de *Java-Bode* (27 en 28/2 „De Vrije Pers"; 19/3 „De Stuw"; 29/3 „Rood, Roomschen en Indië") en het *Bat. Nwsbl.* (19/3 „De Stuw").

De Defensie.

De dagbladen — o. a. het *Bat. Nwsbl.* (19 t/m 29/3) — geven verslagen en overzichten van den „Volksraad".

De *defensie-voorstellen* zijn aangenomen. Maatregelen ter verdediging van de *oliehavens* zullen thans worden getroffen en een derde *kruiser* zal op stapel worden gezet. Aldus draagt Ned.-Indië bij tot den vrede; het feit, dat de kostbare en in een oorlog onmisbare olie in Indië volkomen onbeschermd ligt opgeslagen, is on-gewijfeld een factor, die oorlogsgevaar stimuleert. Vooral de *verzwakking van het leger op Java* deed de heele I. E. V.-fractie tegen de militaire begroting stem-men. In het leger is over deze kwestie slechts één meening..... die van de militaire specialiteiten in den Volksraad, die zonder uitzondering in dit opzicht critiek hebben doen hooren. Het *Bat. Nwsbl.* (26/3 „De Defen-sie") verwacht, dat met deze meening rekening zal wor-den gehouden, ook al werd de desbetreffende motie met vrij groote meerderheid verworpen.

De *Java-Bode* (26/3 „Om de Defensie") maakt o. m-melding van de Vredes- en Volkenbondsparade-motie Van Helsingen om een uitgewerkt plan van de weer-macht, vergezeld van uitvoerige gegevens betreffende den economischen, socialen, politieken en financieelen toestand der samenstellende deelen van het Koninkrijk (dus ook van Nederland) ter fine van advies toe te zet-

INST. SANDERS 47 SPUI 47

TELEF. 10602
DEN HAAG

In 26 LESUREN garandeeren wij U het vlot spreken, verstaan en schrijven van iedere taal. Ruim 1000 Dankbetuigingen van H.H. Verlofgangers dagelijks ter inzage 5344

den aan den *Volkensbondraad*. De Vlootvoogd achtte de kans op inwilliging van dit verzoek zeer gering. Een overbodige verzekering, meent de J. B.; het Opperbestuur zal zich heel wat nuchterder toonen dan de voorsteller. Niettegenstaande de motie door de Regeering ernstig werd ontraden, waren er toch nog 35 voorstemmers.

De *Indische marine* werd — volgens de *Java-Bode* (28/3 „De Marinewerving”) — in 1929 versterkt met 149 Javanen, 59 Soendaneezen en 62 Inheemschen van andere landaarden. Als *lichtmatroos* tekenden 176 man, als *leerling-stoker* 94. Van deze laatsten is vereischt, dat zij Hollandsch spreken om de technische termen te kunnen begrijpen; zij worden verder opgeleid voor de technische vakken, z. a. vliegtuigmaker enz. Medio 1930 zal de Marine beschikken over 2400 man Inlandsch personeel, in 1934 over 2700 man. Thans is er 2193 man *Europeesch personeel* in dienst; elk jaar komen twee ploegen militie in dienst, elk sterk 175 man. De geest onder de *zeemilitie* is momenteel goed. De laatste circulaire van den Vlootvoogd heeft ertoe bijgedragen om hun behoorlijker werkzaamheden op te dragen, dan op sommige schepen tevoren het geval was. De geestelijke zorg voor het marinepersoneel heeft ook de noodige aandacht.

De K. P. M.

In het *Bat. Nwsbl.* (26/3 „Scheepvaart-gepraat in den Volksraad”) overziet „Een Nederlander” den 40-jarigen arbeid van de Kon. Paketvaart Mij. De exploitatiekosten hangen af van de wijze waarop het bedrijf plaats vindt. Als tegenstelling van de uitmuntende wijze van exploitatie der K. P. M. wijst de schrijver op de schepen in Manilla en Hongkong, met welke schepen in een typhongebied goederen en ook menschen vervoerd worden. Weet men wie de exploitanten zijn van deze kustvaart? Tegen eerlijke, ook buitenlandse concurrenten in Indië is geen enkel bezwaar; zij scherpt den geest en het vernuft, maant tot overleg en goed beheer. Maar de buitenlandse concurrentie is lang niet altijd eerlijk. Oneerlijke concurrentie is in den handel een strafbaar feit. Er komen ook mooie goed uitgeruste buitenlandse schepen in de Indische wateren; maar dan zit er regeeringssteun achter. De schrijver kan zich dan ook niet vereenigen met het inzicht van den Volksraad, die thans de Nederlandsche scheepvaart in Ned.-Indië onder voogdij wil stellen.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (17/3, blz. 3, 19 en 31, en 20/3, blz. 4 „De K. P. M.”; 22/3 „Hoog spel”, betr. benzine), het *Bat. Nwsbl.* (29/3, 3de bl. „Oost-West”, een pleidooi voor de zeereis per vrachtboot), de *Java-Bode* (29/3 „Mailbootervaringen”) en *De Sum. Post* (4/4, 2de bl. „Het havenkwaad”).

Uitingen van Inheemsche bladen.

Naar aanleiding van beschouwingen van een Inheemsch orgaan over de P. N. I.-huiszoekingen, brengt *De Loc.* (26/3 „De Kans”) o. m. in herinnering, dat zij op *ongewenschte en ongeoorloofde uitingen van Inlandsche bladen* vrijwel nimmer de aandacht vestigt, zelfs niet als die aandacht naar haar oordeel die des rechters zou moeten zijn. Tenzij het al te erg wordt, blijft — hoewel zij een *lijst* van schulddigen zou kunnen noemen die, nu eens hier en dan weer daar, in de tientallen Inlandsche blaadjes zich aan speldeprikken en stokerijtjes wagen tegen het gezag — die taak maar beter onvervuld. Deze onthouding is den betrokkenen niet naar den zin. Hun toch is het te doen om een atmosfeer van onrust, van bitterheid en vijandschap en die zou zeker bevorderd worden, indien men zich tot systematisch signaleeren van deze ongerechtigheden liet verleiden. Men treft hen, indien men hunne strooivuurtjes ongemerkt laat uitbranden. Daar is geen macht zoo sterk als die van strikte onpartijdigheid, stevige verkondiging van eigen inzicht en rustige beheersching.

Het weigeren om het *Wilhelmus* te spelen door enkele leerlingen aan de *Osvia* te Madioen had de aandacht van het *Soer. Hbl.* (21 en 22/3, 2de bl.), *De Sum. Post* (26/3, 2de bl.), het *Bat. Nwsbl.* (20, 21 en 22/3) en de *Java-Bode* (20/3).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Ir. Soekarna.

Nu de P. N. I. de laatste maanden in het brandpunt der belangstelling van Regeering en publiek heeft gestaan, lijkt het wel interessant eens kennis te maken met den leider dier vereeniging en wel uit een schildering die een landgenoot en bewonderaar, de arts Satiman, van hem geeft in het blad *Timboel* van Februari.

„Weinig personen uit onze wereld — zegt de schrijver — hebben den laatsten tijd zooveel van zich doen spreken als deze eminente leider der

ALLE Wijnen Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's

5111

DEN HAAG:

N. V. DUYNSTEE'S Wijnhandel, Spui 250, Telefoon 16413
N. V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, Telefoon 32694
HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstr. 24, Telefoon 17368*
HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstr. 206, Telefoon 38044
N. V. VLEK'S Wijnhandel, Theresiastr. 88, Telefoon 70100
Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4, Telefoon 18755
HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33, Telefoon 51962
Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat, Telefoon 78171

RIJSWIJK:

SCHEVENINGEN:

VOORBURG:

P. N. I. Hoogstaand intellectueel, begaafd redenaar, combineert hij met jeugdig enthousiasme een vurig patriotisme. Geheel en al opgaand in zijn roeping om de massa te leiden en zijn land en volk te dienen, doet hij afstand van een veelbelovende carrière op technisch gebied door o.m. een aanbieding voor den aanleg van een spoorweg buiten zijn vaderland af te slaan en te vreden te zijn met het verdienen van een bordje rijst, dat hij nog met armere strijdmakkers deelt. Zijn ongelooflijke werklust wordt gelukkig in stand gehouden door een krachtig gestel en hij trekt in een oude auto, ingericht als woonwagen, van de eene stad naar de andere om er voordrachten of besprekingen te houden.

„Van de Javanen heeft hij alras den bijnaam gekregen van Bratasena, den tweeden der vijf gebroeders Pandawa's uit onze wajang en wel om zijn onstuimigen aard (die echter voor rede vatbaar is), om zijn forsche gestalte, zijn donderende stem, maar bovenal omdat hij voorbestemd schijnt zijn geslacht — in casu het Indonesische volk — naar de vrijheid te voeren.”

„Ons land heeft stellig eerder groote volksleiders gekend, maar er ontbrak dezen steeds het een of ander. Nu eens was hun particuliere leven niet onberispelijk of misten zij geestelijke ontwikkeling, dan weer waren ze niet absoluut betrouwbaar of zijn ze alleen uitstekend binnen het kader hunner partij, maar ir. Soekarna is door en door ridderlijk, bezit een maximum aan schoolwetenschap, maar ook aan kennis der volksziel, is onbaatzuchtig, betrouwbaar, innemend, en bescheiden; capaciteiten die hem tot een ideaal volksleider stempelen. Vandaar dat hij in korten tijd alle harten der menschen heeft veroverd, alle verschillen in leeftijd overbrugd, godsdienstige verschillen verzoend, alle bevolkingsgroepen vereenigd en dit alles in dienst van een ideaal, op zijn machtswoord vastere vormen aannemend als één eenig Indonesië, een vrij vaderland.”

„Een zoo populair volksleider” — zegt schrijver op een andere plaats — „is in de koloniale verhoudingen natuurlijk ongewenscht, ook al staat het vast dat Soekarna er de man niet naar is om zijn invloed te misbruiken, getuige zijn werkwijze. Het komt hem n.l. niet aan op het aantal leden, dat hij naar believen tot honderdduizenden zou kunnen opvoeren, op wie hij echter niet volkomen zou kunnen rekenen. Hij let meer op het gehalte. Vandaar dat de schrikwekkende, op relletjes beluste P. N. I. volgens den Gouverneur van West-Java... nauwelijks 7 à 8 duizend leden telt. Maar dit zijn allemaal Soekarna-tjes in den dop, zij worden allemaal Soekarna's, zegt de Fruijsche theorie en daarom moet de P. N. I. tot de verboden vereenigingen gerekend worden.”

Wat verder volgt heeft voor ons doel weinig belang.

Diversen.

Een medewerker van het blad *Pewart* schrijft uit Padang over het voorheen en thans der politieke beweging ter Sumatra's Westkust. Hij constateert een gedachten achteruitgang sedert de onderdrukking der communistische relletjes in 1926. Toenmaals had men openbare vergaderingen, waar jonge vrouwen en meisjes onvervaard het podium betraden, thans heeft men nog maar hulponderwijzersvergaderingen en bijeenkomsten in de kampeers en krijgt men... een congres van Moehammadiah. De stemmen van buiten, die zeggen dat de Minanghabau is vooruitgegaan, hebben volgens schrijver geen andere betekenis dan reclame, het is leeg gepraat. De jongste huiszoekingen in heel Indië hebben het bewijs geleverd dat er in de Minanghabau niets is. De Minanghabauers die in den vreemde vertoeven, moeten het wel goed weten dat het Indonesisch-Minangkabausch voelen, dat vroeger reeds zoo'n groote hoogte bereikt had, sterk is gedaald.

De *Bintang Timoer* van 25 Februari wijst met voldoening op artikelen in de „Locomotief” waarin deze de meening uit, dat de publicatie van „onjuiste” berichten menigmaal schadelijker is dan die van een laakbare opinie en dat er vele voorbeelden zijn, waarin valsch nieuws onrust wekte, hetzij onder de Europeesche, hetzij onder de Inlandsche bevolking. Gezegd wordt, dat de „Loc.” hiermede voornamelijk de „Java-Bode” bedoeld heeft, in verband met de berichten over de huiszoekingen bij de P. N. I.-leiders. Het blad zegt met oneindige blijdschap nota te hebben genomen van den wensch van de „Loc.” om dergelijke leugenachtige berichten bij

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

de wet strafbaar te stellen. Nochtans is het blad van meening, gelijk de „Volkscourant” het zegt, dat alleen de publieke opinie met succes den strijd tegen het gewraakte euvel kan aanbinden, n.l. door geen steun te verlenen aan een blad, dat groot wil worden door dergelijke berichten de wereld in te zenden.

In de *Sedjo Tomo* van 21 Februari e.v. wordt een lange beschouwing gewijd aan de verhouding van de Indonesische beweging tot de Regeering, die steeds slechter schijnt te zijn geworden. Blijkens de houding der P. P. P. K. I. en de Regeeringsverklaring in den Volksraad schijnt er aan beide kanten een zekere hardnekkigheid te bestaan. De Regeering met al Hare macht schijnt voor niets te zullen terugdeinzen om, waar noodig, van Hare strijdmiddelen gebruik te maken. De nationale beweging schijnt dit te voorzien en voor geen waarschuwingen te willen wijken. Het voornemen om reeds eenige maanden nadat de Regeering zich van Haar ijzeren vuist heeft bediend, een „All-Indonesian-Congres” te houden, vormt wel een frappant voorbeeld van doorzettingsvermogen bij de beweging. In de kringen der nationale leiders bestaat zeker reeds de verwachting dat de Overheid het voorgenomen congres eventueel zal verhinderen.

Schrijver voorspelt slechtere toestanden. Voor het hooghouden van Haar prestige zal de Regeering, nu zij zich van Haar ijzeren vuist heeft bediend, niet meer tegemoetkomend tegen de Indonesische beweging kunnen en willen optreden. En de beweging dringt zich verder op met hare leuze: vertrouwen op eigen kracht. Zooals de verhouding zich laat aanzien, zal het tot een treffen komen. De Regeering is in macht, kracht en rijkdom in de meerderheid en de overwinning zal dus aan Hare zijde zijn. Doch zal Zij iets hebben aan de overwinning, indien het volk in zijn geheel zich opoffert? Weliswaar is het aantal dergenen die niet tot de nationalistischen behooren zeer groot, doch zullen zij zich niet daaronder scharen als de Regeering tegen de nationalistischen onmeedoogend optreedt?

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redactie van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor N.-I.

Uit nr. 38 van 22 Maart: Open Brief aan den Minister van Koloniën van den heer H. R. Roelfsema (inzake het stilzetten van den rubber-tap op Zondag door de Europ. of op Vrijdag door de inlandsche rubberplanters). — S. Ledeboer † — De hoogvlakte van Batoe (de gouvernementss-koffiecultuur, Batoe als bloemen-groenten- en vruchtentuin). — Een vriend van de planters (De aardworm). — Sierheesters. VII, door P. M. W. Dakkus.

De Banner.

van 27 Maart nr. 13: Grote Overstroming op Soemba (op 13 Maart werd Pajeti, waar de gereformeerde zendingspost is gevestigd, zwaar getroffen).

De Hollandsche Revue.

van 1 April nr. 7: Nederlandsche Scheepsbouw en Nederland's Scheepvaart, Zestig jaren passagiers-, post-, en vrachtvervoer tusschen Nederland en Indië, door (E. L. K.) Schmilling.

De Indische Mercurius

Nr. 18 van 30 April: Het „Kapokbesluit” toegelicht, door ir. W. L. Utermark, II. — Praktijk en Proefstation, Beschouwingen over het werk van het Proefstation voor Rubber (voordracht door prof. dr. O. de Vries op 22 Maart op de vergadering der Soekaboemische en Rubberplanters Vereeniging.

De Indische Post.

van 29 Maart nr. 13, opent met een artikel: Belangstelling in Nederland voor Indië. — Sinkeh, door A. Penning.

Inter-Ocean

van Febr.: The Royal Society of Arts and Sciences at Batavia (in 1778 gesticht). — The Foundation of the British Church at Batavia, door prof. B. Schrieke. — The „Wajang-Koelit” the Shadow Play of Java and Bali-Pottery Making in the Philippines, door Miss. N. Pearl Brown. — The Sambar Deer on the Inland of Bali, door R. Cardwell.

Koloniaal Tijdschrift

van Mei, nr. 3: Papoesche problemen, door dr. J. Burger. — Rechtspraak Overzee, door prof. mr. C. van Vollenhoven. — De inlandsche dorpsgemeenschappen in Zuid-Sumatra, door Th. O. B. Günther. — La Sabara. De nieuwe heilige, door C. Boterhoven de Haan. — Het inlandsch Gemeentewezen in Tapanoeli, door J. H. Statius Muller. — Pe-roemah Begoe, door dr. W. Huender. — Het kind bij de To Bada in Midden Celebes, door Jac. Woensdrecht. — Zekerheidsstelling van pensioenen, door prof. dr. E. Moresco.

De Kracht (orgaan van den Sumatra Cultuurbond).

Nr. 9 van 1 April: De Poenale Sanctie. — De V. E. D. A. (hare organisatie en werkwijze), door dr. Volker. — De negen-urige werkdag in de Deli-Cultures, door Deliaan.

Nederlandsch Fabrikaat.

van 20 April nr. 4: Nederlandsch-Indische Jaar-beurs, door Chr. van 't Hoogerhuys.

Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw.

Afl. 1 van Mei: Schets van de vlechtkunst der Tabaroes van Halmahera, door J. Fortgens. — Het diorama van een Balisch dorp in het „Deutsches Museum” te München, door W. O. J. Nieuwenkamp. De aflevering is schitterend verlicht.

Onze Vloot

van Mei, nr. 5: De waarschuwend Stem van „Onze Vloot” (inzake Curaçao). — Uit- en Thuisreis door oorlogsschepen naar en van West-Indië 1815—1816 (vervolg), door Wintgens. — West-Indische Reisbrieven. I, door Kroese. — De Expeditie naar de kust van Guinée (1869) herdacht.

De Planter.

nr. 455 van 31 Maart: Promotiekansen en nog wat. — Poerbalinga-tabak.

Politiek Economisch Weekblad

van 30 April nr. 31: De strijd tusschen Hindoes en Mohammedanen. — Nederlandsch Defaitisme in Ned.-Indië, door mr. C. Bloys van Tresling Prins. — Onze Koloniën op de Koloniale Wereldtentoonstelling te Antwerpen, door A. Kellenaers. — De betekenis van de Rijkseenheid, door D. C. Renooy. — Feuilleton.

Spoor- en Tramwegen

van 29 April nr. 9 bevat het derde artikel: De Aanleg der nieuwe Spoorverbinding Solo—Djocja, door ir. J. Slim.

Treubia

van Febr.: Herpetologische Notizen II, door F. Kopstein. — The Forms of Pericrocotus cinnamomeus, L., door R. Snouckaert van Schauburg. — Die Soriciden des Zoologischen Museums in Buitenzorg auf Java, door O. Koller. — Bestimmungstabelle der Trichalusverwantschaft. — Zur Lycidenfauna der kleinen Sunda-Inseln. — Studien zur Gattung Bulenides. C. O. WRTH, alle drie door R. Kleine. — Indomalayische Thysanopteren, II, door H. Priesner.

BOEKENSCHOUW.

Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg, Supplement. Nijhoff. f 3.75.

Catalogus van 's-Rijks Ethnographisch Museum, Leiden, XXI. Molukken door dr. H. H. Juynboll, Soela-eilanden, Boeroe, Ambon, en Ceram Brill. f 4.—

Mededeelingen van den dienst der volksgezondheid in Ned.-Indië, jrg. XVIII, nr. 3 Nijhoff. f 5.—

Mededeelingen, veeartsenijkundige, 70, Tuberculose in Nederlandsch-Indië en hare bestrijding in de jaren 1922—1925, dr. C. Kunst. — Hetzelfde in het jaar 1927, dr. O. K. Preuss, Nijhoff, f 2.50.

Groot Indië, Rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogerleeraarsambt aan de rijks-universiteit te Utrecht op den 7den April 1930. J. Rahder, bij J. van Druten, f 0.90.

Verslag van den dienst van het boschwezen in Ned.-Indië, 1928, Nijhoff, f 6.50.

Verslag over de burgerlijke openbare werken in Ned.-Indië, 1925—1928, Nijhoff, f 1.25.

Korps Marechaussee op Atjeh. Overzicht van de geschiedenis vanaf de oprichting tot en met 1913, door A. Struyvenberg (ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan op 2 April 1930).

Additional studies of the arts, crafts, and customs of the Guiana Indians, with special reference to

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Keizersgracht 255 AMSTERDAM.(C) Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO
CARACAS
VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika 5130

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document-Credieten

those of Southern British Guiana, door Walter E. Roth, Smithsonian Inst. of American Ethnology. Bulletin 91 (1929) met 34 platen en 90 teekeningen in den tekst, 1 doll. — Het is 'n aanvulling op de 38ste American Rep. Bur. Ethn. 1924) en bevat een schat van wetenswaardigheden.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart, nr. 5 van 1 Mei: Een wandeling over Groot-Kei, door W. E. pater Jac. Bus. De Macedonier, nr. 4 van April: Iets over Magie, III, door B. Alkema.

Sint Melania-Blad van Mei, nr. 4: Java aan het H. Hart (inwijding op 11 Febr. te Gondang Lipoera, van een tempeltje in oud-Jav. stijl).

De Zendingsbode, van April, nr. II: Schetsen van Kapan (Fai Metan). — Op de Babar-eilanden, door N. E. Breeman. — Berichten van Ceram. — Een arbeidsveld van de Indische Kerk op Celebes, door Alb. C. Kruyt.

Suriname

„De Surinamer” van 23 Maart schrijft:

„Dezer dagen werd ons uit Albina bericht, dat er van overheidswege met Boschnegers onderhandeld werd over huur van een groot aantal corjalen, men sprak van 25, voor een bijzondere expeditie. Men meende te weten, dat deze verband moet houden met een geschil tusschen de Fransche overheid en de onze omtrent de uitgifte door de Franschen van een concessie, die feitelijk op Nederlandschen grond zou liggen en nu bezocht zou worden door een expeditie, waarbij heeren uit Nederland zouden zijn.

Bij navraag bleek ons, dat er inderdaad prijsopgave was gevraagd ten behoeve van een expeditie, doch dat deze voor een geheel ander doel zou uittrekken. Van een geschil is er geen sprake. Het gaat om de vaststelling der grenzen tusschen de drie Guyanas en Brazilië. Eenigen tijd geleden berichtten wij reeds, dat de Brazilianen bezig waren de grens te verkennen en met toestemming tijdens de Regeering daarbij waren doorgedrongen tot ons grondgebied. De werkzaamheden zijn thans in zulk een stadium gekomen, dat nu de gezamenlijke vaststelling moet plaats vinden door Brazilië en de Moederlandsche Regeeringen der drie Guyanas.

In verband daarmee werd nu onderzocht op welke voorwaarden corjalen zouden te krijgen zijn voor een eventueelen tocht naar 't grensgebied langs de Marowijne. Of men dezen weg zal kiezen staat nog niet vast. Waarschijnlijk gaat men langs de Amazone, waarschijnlijk ook (gedeeltelijk) over de Marowijne. Ten einde hieromtrent een beslissing te nemen, worden dezer dagen de gegevens verzameld, waarvan in ons bericht sprake was.”

Tot zoover „De Surinamer”.

Zooals uit ons vorig nummer blijkt is de commissie van Britsch-Guyana reeds vertrokken. Hier verneemt men niets van den stand van zaken, niet eens uit welke personen de Nederlandsche commissie zal bestaan. Waartoe toch die geheimzinnigheid? Het landsbelang eischt die toch niet. Er zijn in de Surinaamsche grenskwesties, zoowel door het Departement van Koloniën als door het Departement van Buitenlandsche Zaken, zooveel blunders begaan, dat openbaarheid in de behandeling van deze zaak niet anders dan nuttig kan zijn.

Zooals wij vroeger reeds schreven hopen wij dat voor het vervoer van de commissie naar het brongebied van Marowijne en Corantijn gebruik zal gemaakt worden van watervliegtuigen, opdat de commissieleden niet vermoeid en misschien ziek aankomen op het werkterrein, tengevolge van wekenlange corjaalreizen. De corjalen kunnen dienen voor het vrachtvervoer.

In Britsch Guiana schat men den duur van de afbakening der grens tusschen Brazilië en Britsch Guiana op 5 jaar. Op hoe lang schat de Regeering de afbakening van de grens tusschen Brazilië en Suriname? En hoe zit het met onze grenskwesties met Fransch- en Britsch-Guyana? Wordt dat alles tegelijk behandeld? Is er niet een lid van de Kamer, die eenige weetgierigheid toont en inlichtingen vraagt?

♦♦

Omtrent de boring naar petroleum in het Nickerie-district hebben wij geruimen tijd niets vernomen. Nu meldt men aan „De Surinamer” van 30 Maart het volgende:

„Op initiatief van den heer Ph. de Vries, die, zooals men weet in Augustus 1929 de aanwezigheid van petro-

leum op de plantages Hoogland heeft doen constateeren, kwamen op Maandagavond 24 Maart d. j. te zijnen kantore een vijftiental geïnteresseerden bij de olie-industrie in Suriname bijeen ter bespreking van hunne belangen....

De heer de Vries zette aan de vergaderden uiteen, dat het tijd werd, dat men zich aansloot, omdat de buitenwereld, in weerwil van allerlei tendentieuze berichten, die nooit werden tegengesproken, toch moet weten dat Suriname werkelijk kans heeft een groot olieland te worden, al wordt een en ander, zoolang als het nog duurt, doodgezwegen of met ongeloof besproken”....

Curaçao

Curaçaosche volksgeneeskruiden.

Den 3den Maart II. is te Utrecht tot doctor in de wis- en natuurkunde gepromoveerd de heer L. H. van Berk op een proefschrift Bijdrage tot de kennis der West-Indische volksgeneeskruiden. Aanleiding tot de keuze van dit onderwerp is de verwachting, dat men uit reactie tegen het gebruik van de patent- en geheimmiddelen van dezen tijd voor een deel zijn toevlucht zal nemen tot de oude, plantaardige geneesmiddelen. Enkele minder bekende volksgeneeskruiden, vooral van Curaçao, worden in dit proefschrift behandeld. De kennis, die hieromtrent bij de negers gevonden wordt, is volgens Goudswaard te verklaren uit het onthouden van Europeesche geneesmiddelen aan de slaven door hun meesters. Er is veel bijgeloof bij, maar bij sommige volksgeneesmiddelen is een kern van waarheid aanwezig. „De

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR

DAMES- EN HEERENKLEEDING

— NAAR MAAT —

DEN HAAG

HEERENGRACHT 38 - TEL. 14214

geneeskruiden”, zegt de schrijver, „worden doorgaans in bosjes gebonden met een stuk slingerplant of hoedenstroo aangeboden en op de markt verkocht. De raschte inwoner dezer streek heeft tot nu toe nog zijn eigen voorraad gedroogde medicijnkruiden, die hij met voorliefde gebruikt en die ook door de doktoren, die deze landstrecken door en door kennen, niet worden afgeraden.”

Voorwerp van het onderzoek is geweest een deel van een zending door den heer De Veer Daal aan het Pharmaceutisch laboratorium te Utrecht. Onderzocht zijn: cassia occidentalis L., broeska of jorka pesi; krameria ixina L., peega saaja sjamarom of ratanhia; tephrosia cinerea, Pers of mankamanseboe; tribulus terrester of anggio; malachra alceifolia of gigambo chimaron; sida spinosa, L. var. angustifolia, gris, bassoorra pleintsji, foengfoeng homber; tournefortia gnaphalodes r.br. of tobakko die piskadoo; rivina humilis, L. of atopmahatsji, stakamahatsji; mentzelia aspera L., amooro falso, daalpeega, pessji pessji, peega peega, peega saaja sjamaron en ten slotte hyptis suaveolens, poit of sanggoera. De eigenaardige schrijfwijze van het papiamentsch hebben wij onveranderd gelaten. De deskundige lezer moeten wij verder naar het boek verwijzen.

Rio Canario.

„La Union” verneemt, dat de menschen, die op Rio Canario wonen, aanzegging gekregen hebben, om hun huizen te ontruimen en te verplaatsen vóór 1 Mei a.s. Als wij bedenken, dat er op Rio Canario ruim 2000 menschen wonen, en er naar ruwe schatting ongeveer 700 huizen en huisjes staan, dan lijkt 't ons wel een beetje moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk zelfs, om in een maand tijds al die huizen te verplaatsen, en waar naar toe? en al die 2000 menschen onderdak te brengen.

Naar wij uit de goede bron vernemen, zullen de bewoners verhuizen naar het gedeelte van Rio Canario, waarover het gouvernement de beschikking behouden heeft.

A. d. C.

"THE COLUMBIA HOUSE"

LAAN VAN MEERDERVOORT 99

TELEFOON 32151

Eenig geautoriseerd speciaal Agentschap voor

**Columbia Grafonola's
en Records**

in 's-Gravenhage

5333

Catalogi wordt op aanvraag gaarne toegezonden
Zendingen naar Nederlandsch Oost-Indië**Uit den Verren Vreemde****Het amendement Blaine.**

Een door den Amerikaanschen Senaat aangenomen amendement van den heer Blaine, op de nieuwe tariefwet heeft in ruimen kring ongerustheid gewekt, in 't bijzonder onder de geïnteresseerden bij de Sumatratabak.

Daar de behandeling van een wetsontwerp in de Vereenigde Staten in menig opzicht afwijkt van die in ons land, en daar de positie van den heer Blaine in den Senaat, wat 't onderwerp in kwestie betreft, geenszins die is geweest van den belangeloozen bepleiter van het algemeen belang, zullen wij 't een en ander over deze twee punten zeggen, de betekenis der zaak waarom 't in deze gaat zal dan vanzelf duidelijk worden.

De Amerikaansche Senaat heeft in tegenstelling met onze Eerste Kamer het recht van amendement. Is een wetsontwerp aangenomen door het Huis van afgevaardigden, en zijn door de commissie, die het voor den Senaat in studie genomen heeft, of door amendementen welke Senatoren voorgesteld hebben, veranderingen in het ontwerp gebracht, en wordt dit aldus gewijzigd door den Senaat aangenomen, dan is 't nader het werk van een daarvoor ingestelde commissie, om de verschillen tusschen de beslissingen van het Huis van afgevaardigden en van den Senaat te vereffenen. Valt in Nederland met de beslissing van de Eerste Kamer de eindbeslissing over een wetsontwerp, behoudens de bekrachtiging door de Koningin, in de Vereenigde Staten is dit dus niet 't geval, wanneer er tusschen de uitspraken der twee Kamers verschillen bestaan.

Nu was een nieuwe tariefwet, eerst in het Huis van afg. behandeld, daarna gewijzigd in den Senaat gekomen, waar meerdere senatoren er nog amendementen op hadden ingediend. Hoewel de sterk protectionistische wet in haar geheel voor het buitenland ook niet zonder belang is, laten wij haar hier overigens toch buiten beschouwing om alleen over het Blaine-amendement te spreken. Tot de invoerproducten, die men zwaarder belast wenschte te zien, behoorde ook tabak, en vooral Sumatradekblad. De bovenbedoelde commissie, die het ontwerp in studie nam (Senate Finance Committee) vóórdat de Senaat het in behandeling kreeg, vroeg hierover het advies van deskundigen. Bij deze z.g. hearings gaf een sigarenfabrikant uit Detroit, de heer Mazer, het juiste standpunt aan, dat tegenover de vraag van hooge belasting der Sumatratabak behoort ingenomen te worden. Hij zeide, dat de Amer. sigarenfabrikanten het Sumatradekblad niet verkozen omdat zij Sumatra wenschen te bevoordeelen; indien zij dezelfde kwaliteit uit Amerika konden betrekken zou dit hun welkom zijn. Maar de gebruiker geeft duidelijk aan dat hij Sumatradekblad wil hebben. Wordt hierop een hoog inkomend recht gelegd, dan moeten of de loonen van de arbeiders verlaagd worden, of de prijs van de sigaren moet verhoogd worden, zoodat de Amer. verbruiker dan 't gelag zal betalen.

De tariefverhoging werd door den Senaat niet overgenomen.

Maar de Amer. tabaksproducenten geven zich toch niet gewonnen.

Elke staat van de Unie is in den Senaat door een lid vertegenwoordigd. Senator voor Winconsin, het tabaksgebied bij uitnemendheid, is de heer Blaine. Deze heeft er iets op gevonden.

Een artikel van het wetsontwerp luidde:

„Alle goederen, producten, artikelen en koopwaren, gedolven, voortgebracht of geheel dan wel gedeeltelijk vervaardigd in een vreemd land, door middel van dwangarbeid, zullen niet in aanmerking kunnen komen voor toegang tot eenige haven van de V. St., en de invoer ervan wordt hierbij verboden, en de minister van Financiën is bevoegd en ontvangt opdracht zulke maatregelen uit te schrijven als noodig worden geacht tot de ten uitvoer legging van deze bepaling.”

De vertegenwoordiger van het tabaksgebied Winconsin lasche, als amendement, achter het woord dwangarbeid deze woorden in: „of/en gedwongen arbeid, of/en gecontracteerden arbeid onder poenale sanctie”.

Een nadere bepaling voegde er nog deze toelichting aan toe: „Gedwongen arbeid als hier gebruikt, zal betrekken elk werk of elke dienst, die geleverd wordt

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT PLM. 19 JAAR - KLEINE KLASSENL. O. met Fransch en Handenarbeid MULO opleiding A. en B. Hoofd, Mejjuffrouw M. A. G. STEFFELAAR
Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. CH. STAMMLER-BÖTTGER, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost. Weltevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5100

van een persoon onder bedreiging van eenige straf voor het niet-uitvoeren ervan en waarvoor de arbeider zich niet vrijwillig aanbiedt”.

Men voelt waar het naar toe moest. Tot de niet-vrijwillige diensten kunnen de in Indië nog niet geheel afgeschafte heerediensten gerekend worden. Voor de cultures in de buitengewesten is de contractarbeid onder poenale sanctie nog in volle werking. Ook in Deli, het land van het Sumatradekblad.

De Senaat ging niet vlot op het amendement in. Der regering was het zeker niet welkom. Toen 't tot stemming kwam, kreeg 't echter toch een meerderheid.

Dit werd door velen als een bedreiging voor de Sumatratabakcultuur beschouwd. Niet alleen de Nederlandsche en de Indische pers, ook Amerikaansche en Fransche bladen wijdden er bespiegelingen aan.

't Besluit zou ook voor andere Indische producten, die in Amerika een markt vinden, gelden, maar in de praktijk gaan deze veelal langs een omweg en door tusschenpersonen naar Amerika, zoodat de douane de herkomst niet kan bepalen. Maar Sumatradekblad voert in zijn naam de aanwijzing van zijn herkomst, en stond er dus in dit opzicht ongunstiger voor.

Er was echter dadelijk iets dat de vrees temperde. Het Huis van afgevaardigden had het ontwerp aangenomen zonder het amendement. Nu moest dus, zooals wij boven in herinnering brachten, de commissie, the Conference committee, die in zulk geval overeenstemming tracht te bereiken, aan 't werk. Nadat de Senaat zijn uitspraak gedaan had, zijn van vele zijden toelichtingen toegevoeld, die deden uitkomen, dat de heer Blaine zelf niet goed op de hoogte was geweest van de toestanden, die hij in andere landen gelaakt en heel kras veroordeeld had, en die zeker niet slechter zijn dan toestanden, welke in Amerika zelf kunnen worden aangewezen, ook werd gewezen op het verkeerde voorbeeld van te vergaande bemoeienis van de V. St. met de interne aangelegenheden in andere landen, terwijl het ontnemen aan de Amerikanen van door hen gewilde producten uit het buitenland, die Amerika zelf zoo niet oplevert, als een moedwillige verarming van het eigen land werd aangewezen.

De eind-uikomst gaat in de goede richting. De commissie heeft aan den tekst van het artikel, zooals dit, met het amendement Blaine aangenomen was, een alinea toegevoegd: „De bepalingen van deze paragraaf zullen op 1 Januari 1932 in werking treden, maar in geen geval zullen zij van toepassing zijn op goederen, producten of artikelen welke in de V. St. niet worden gedolven, voortgebracht of vervaardigd in hoeveelheden, die in de concurrerende vraag van de V. St. kunnen voorzien.”

Indien deze bijvoeging toegepast moest worden naar Nederlandsche opvatting, kon men gerust zijn. Zij is echter niet speciaal genomen met het oog op de tabakconcurrentie, doch in het algemeen. Uitgemaakt moet dus worden in hoever het Sumatradekblad zal worden erkend als niet in Amerika te kunnen worden voortgebracht. De tabakboeren in Winconsin geven dit niet grif toe.

In Amerika is de uitvoerende macht aan de Regeering. De minister van Financiën heeft de ontvangen opdracht nu verder in uitvoerende voorschriften uit te werken. Van de inzichten, welke daarbij als de leidende gedachten zullen gelden, hangt veel af.

Uit het voorafgaande moge gebleken zijn, dat van buiten af invloed ten goede veel kan bereiken. 't Is te verwachten, dat zoowel van de zijde van onze regering, als van die der vele belanghebbenden geen pogingen onbeproefd zullen blijven, om den gang van zaken, die in de goede richting gaat, ook op die wijze te doen doorwerken. Door de Amer. tabakkers zal zeker niets nagelaten worden in de tegenovergestelde richting. Kan de poenale sanctie vóór 1932 in Nederlandsch-Indië wellicht ook tot verdwijnen opgeschreven zijn?

Berichten der Afdeelingen**Afdeeling Nijmegen.****Lezing van den oud-Gouverneur C. J. van Kempen.**

Voor een talrijk opgekomen publiek, waartoe ook behoorden de leden van enkele vereenigingen, werkzaam op het gebied van Nijverheid en Handel, daartoe door het bestuur dezer afdeeling uitgenoodigd, werd 29 April 11. een lezing gehouden door den Heer C. J. van Kempen, oud-Gouverneur van S.O.K. over het onderwerp „Beelden der Oostkust van Sumatra”.

Na een woord van welkom van den Voorzitter, den heer G. Burger, die tevens zijn erkentelijkheid uitsprak, dat zooveel gevolg hadden gegeven aan de uitnoodiging tot het bijwonen dezer bijeenkomst,

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a. 5069

die naar met grond verwacht mocht worden zooveel zou bijdragen tot verrijking van onze kennis van dat deel van ons Indië, werd de spreker van dezen avond verzocht zijn voordracht te beginnen.

Vluchtig en geheel bedoeld als inleiding, begon spreker te memoreeren de pogingen in 1823 door John Anderson aangewend om door vriendschapsverdragen een groot deel van S. O. K. te brengen onder den invloed van het gouvernement van het Prince of Wales eiland, welke pogingen, gelukkig voor ons, niet slaagden. Was John Anderson, die toen reeds bevroedde de groote waarde van dit gebied in de toekomst, wel geslaagd in zijn opzet dan zou zeer zeker aan Nederland een ernstig verlies zijn berokkend rekening houdend met de groote betekenis welke de S.O.K. thans voor het moederland heeft.

Daarna overgaande tot den tijd (1863) aanvangende met Nienhuis, die evenals zijn medewerkers en opvolgers in Deli als pionier der groote cultures, ondanks de haast onoverkomelijke moeilijkheden, dank zij eene onverzettelijke energie, toch het doel wist te bereiken, deed spreker uitkomen hoe reeds slechts 10 jaar later het groote werk door een man als J. Th. Cremer werd voortgezet en op nog hooger peil gebracht. Deli en het Vaderland beiden hebben aan den heer Cremer enorm veel te danken. In dit verband noemde spreker o.m. „De Deli

Zoo groot wordt zus!

door ons heerlijke-smakelijke **MELKBROOD**

Ze eet 't dan ook iederen dag.

Met 10% VERBRUIKS-DIVIDEND

N.V. VEREENIGDE BAKKERIJEN
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK en DE OUDE VETTE HEN.

493

DE HAAG
VB
ONGELUKSBEZORGING DOOR DE GEHELE STAD

DAMESSTOFFEN
ZOWEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND

BOTHE
Veenestraat 21 Den Haag

STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

KOFFIEBRANDERIJ en THEEHANDEL
TH. SITEUR

5330

Telefoon 411 **APELDOORN**

Een keur van de edelste Koffie- en Theesoorten uit de laatste oogst der beste plantage's zijn bij ons ter Uwer beschikking, ook al stelt U de hoogste eischen.

Postpakketten 2¹/₂—4¹/₂ kilo franco door geheel Nederland. Vraagt prijsopgaaf.

Plantersvereniging". Gememoreerd werd de crisis omstreeks 1890, de herleving der tabakscultuur en de opkomst der eerste andere groote cultuur, de koffie, die echter eene ernstige crisis moest doormaken wat tengevolge had de ontzaggelijk snelle opkomst van de rubber, gevolgd door de thee, olie-palm en vezelcultuur. Dit alles kon echter slechts geschieden nadat de invloedsfeer van het Nederlandsch gezag zich zoodanig had uitgebreid, dat er in die streken goed geordende toestanden waren geschapen.

Ook de culturen hebben hunnen tijd van pokken en mazelen moeten doormaken, waarna een tijd van opbloei volgde. Spreker wijst hierbij op de daarmede gepaard gaande groote toename van de bevolking, den samengroei van de verschillende organen, noodig voor een in blai toenemend gewest, de opkomst van plaatsen als Medan, Bindjei, Tebing Tinggi, Siantar e.a., zoomede op de variatie van en de evolutie in de transportmiddelen waarbij valt op te merken, dat de bij zopvelen zoo goed bekende rickshaws aan het uitsterven zijn.... sic transit gloria mundi.

Het is duidelijk, dat bij een aantal van ruim 300 ondernemingen, een groot aantal arbeidskrachten noodig zijn en zoo zijn daar dan ook honderd-duizenden inlanders en duizenden Europeanen werkzaam. Het gebied van S.O.K. is driemaal zoo groot als Nederland, waarvan een derde deel cultuur-gebied is. Door dit gebied werd in de laatste tien jaar een bedrag van 200 millioen in de schatkist bijgedragen en dat ondanks de uiteraard hooge kosten voor het Bestuur e.a.

Als bewijs dat ter S.O.K. rust en orde heerscht, brengt spreker naar voren dat het militair apparaat in tegenstelling met vroeger, wat omvang betreft, op beduidende wijze kon worden ingekrompen. Op een bevolking van ruim 1.35 millioen inwoners wordt politieel toezicht uitgevoerd door de kranige veldpolitie, welk korps ruim 1300 man sterk is en over het geheele gewest verspreid is, door de Medansche „Stadspolitie" van rond 300 man en van het kleine korps gewestelijke recherche dat vooral tegenwoordig zoo'n moeilijke taak heeft, terwijl de vier brigades militairen te Medan gelegerd, uiteraard nu juist niet zoo heel veel in de melk te brokken hebben.

Daartoe krachtig bijgestaan door het particulier initiatief wordt met kracht gewerkt aan het onderwijs, waarbij ook die voor M. O., zijn gesticht. Zoo zijn er honderden scholen voor Volksonderwijs, die grootendeels bezocht worden door kinderen van arbeiders, ambachtsscholen en de fraaie Plantersschool te Brastagi, gelegen op een hoogte van 4800 voet, terwijl verder tientallen zendingsscholen hun zegenrijk werk verrichten.

Overgaande tot het behandelen van de Volksgezondheid werd in de eerste plaats gewezen op het particulier initiatief dat in alle richtingen in het oog springt. Naast de op verschillende plaatsen met steun van het Gouvernement opgerichte hospitalen is de Oostkust overdekt met een net van ziekeninrichtingen op de verschillende ondernemingen welke aan de hoogste eischen voldoen en die zoo-

veel geluk verspreidende centra voor de honderd-duizenden arbeiders zijn.

De gezondheidstoestand verbeterde dan ook in den loop der jaren enorm en een woord van hulde bracht spreker dan ook gaarne aan Schueffner en zijn medewerkers voor hun arbeid die tot gevolg gehad heeft dat het sterftecijfer, dat eerst zoo hoog was, daalde tot 0.51 pct.

Daartoe aangezocht besprak de heer van Kempen ook, zonder nu juist in details af te dalen, de koelieordnancies en de Poenale sanctie. Het is toch niet meer dan billijk, zoo betoogde spreker, dat de koelies, die op kosten der ondernemingen van heinde en ver worden aangevoerd ook eenigen tijd aan de ondernemingen verbonden blijven en wat hierbij maar al te dikwijls vergeten wordt, de contracten zijn voor beide partijen bindend, heeft de koelie zijn verplichtingen, de onderneming heeft die ook.

Bij de beschrijving die spreker gaf van het leven op de ondernemingen bleek overtuigend, dat voor den contractkoelie goed gezorgd wordt. Deze bewonen thans één of tweegezinswoningen, omgeven door een tuintje, waar zij zich in hun vrijen tijd kunnen bezig houden. Ook wordt rijkelijk voor ontspanning gezorgd, in welk verband genoemd werden: Bioscoop, Gamelan, enz. terwijl er ook sportterreinen aanwezig zijn.

Ten slotte werden nog een aantal lichtbeelden vertoond, die ter illustratie dienden van het gesprokene; deze lichtbeelden gaven op duidelijke wijze weder de vooruitgang van Handel en Nijverheid e.a., twee plaatsjes hadden betrekking op de ontwikkeling der luchtvaart en wel op de aanmoedigende tocht van Van der Hoop.

De heer v. Kempen eindigde met de hoop uit te spreken, dat de band, die Indië aan het moederland bindt nimmer mag worden verbroken.

De heer G. J. Burger dankte den heer v. Kempen voor zijn in alle opzichten belangrijke en leerrijke voordracht, welke woorden door aanwezigen met een hartelijk applaus werden beaamd.

L. RÖPCKE.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2. 50 verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat Korte Voorhout 6.

Jaargang 1929 „K. W."

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

Vergadering van het Hoofdbestuur.

Notulen der Hoofdbestuursvergadering op Zaterdag 19 April 1930, des n.m. ten 2 ure in het Gebouw der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, (voorloopig goedgekeurd in de vergadering v. h. Dagelijksch Bestuur van 23 April d. a. v.).

Met het voltallige Dagelijksch Bestuur waren alle overige H.B.-leden aanwezig, behalve de heeren Garschagen uit Amsterdam, die tot zijn leedwezen verhinderd was en Van Hamel (Leiden) en voorts met dien verstande, dat plaatsvervangers tegenwoordig waren uit de afdelingen Leiden, Arnhem en Twente, zijnde de H.H. Damsté, v. d. Heide en Hansma.

Het adviseerend lid, de heer P. J. de Kanter, had bericht gezonden van verhindering, wegens uitstedigheid.

De Algem. Voorzitter der Vereeniging, de heer R. Zuyderhoff, opent op het aangegeven uur de bijeenkomst met een welkomstwoord, inzonderheid tot hen, die hier voor de eerste maal bijeen zijn onder wie de heer Alers, w.d. voorzitter onzer jongste afdeling 't Gooi aan welker oprichting hij een werkzaam aandeel gehad heeft.

Van de notulen der vorige H.B.-vergadering, die geacht worden bekend te zijn, wordt geen voorlezing verlangd; zij worden gearresteerd.

Voorlezing geschiedt van het Jaarverslag voor de samenstelling waarvan den secretaris een woord van dank gebracht wordt. De heer Somermeijer (Utrecht) acht een dankbetuiging aan de fa. Ten Hagen, gelijk deze voorkomt onder „Koloniaal Weekblad" in het Jaarverslag, niet op hare plaats en geeft daarvoor de reden aan. De voorzitter bestrijdt die meening.

Daarna worden achtereenvolgens behandeld de rekening en verantwoording 1929, met het rapport der Verificatie-commissie en de begroting 1930, alle welke bescheiden, na enkele opmerkingen conform de opmaking worden vastgesteld. Met betrekking tot de aan het slot van het Jaarverslag aangehaalde zinspreuk der Vereeniging: „Oost en

West en Nederland, krachtig door het Rijksverband" memoreert de voorzitter dat „volgens den oud-minister, Dr. de Visser, bij diens openingsrede voor de actie van het Ned.-Indon. Verbond hier te lande, deze spreuk de verhouding Nederland—Indië op het schoonst karakteriseert.

Thans komt in behandeling de voorziening in de vacatures van het Hoofdbestuur, door periodiek aftreden. De betrokkenen zijn de H.H. Jhr. Dr. Sandberg, Roodhuyzen, Baars, Dr. Zeylstra, Ir. Ruijs, Deinum en Somermeijer. Dubbeltallen, voor zoover nog niet ingediend, worden vóór de Algem. Vergadering ingewacht. De heer Ir. Ruijs (Twente) heeft bereids zijn mandaat ter beschikking gesteld. Met hem zijn de bestuursleden dier afdeling aftreden en door andere vervangen.

Punt 5 der Agenda: Mededeelingen: De voorzitter leidt deze hiermede in, dat het Dagel. Bestuur pogingen in het werk gesteld heeft om in de West — Curaçao — een afdeling in het leven te roepen, wat ook de volle instemming heeft van den nieuwen Gouverneur. Het resultaat wordt met vertrouwen tegemoet gezien. Voorts, dat het boekje over Indië, ter verspreiding onder de leerlingen van de hoogste klassen der lagere scholen hier te lande, binnenkort persklaar kan zijn en die verspreiding dus vrij spoedig zal kunnen aanvangen, hetgeen algemeen zeer wordt toegejuicht, gelet op de nog steeds gebrekkige kennis van onze Overzeesche Gewesten, waarvan enkele treffende staaltjes worden aangehaald.

Vervolgens vraagt de voorzitter de goedkeuring op de benoeming van den heer L. A. Bakhuis bij gelegenheid van diens 75en-verjaardag, tot Eeredlid der Vereeniging, overeenkomstig het dienaangaande in de statuten bepaalde en onder nadere bekrachtiging der Alg. Vergadering. Dit voorstel vindt zijn grond in de vele en groote diensten door den heer Bakhuis als bestuurslid van de afdeling Den Haag der Vereeniging, gedurende nagenoeg een kwart eeuw bewezen.

Ofschoon, aldus spreker, een der leden der Vereeniging bij eene vorige gelegenheid er bezwaar tegen gemaakt heeft, dat eene benoeming tot Eeredlid geschied is door het Hoofdbestuur onder nadere goedkeuring van de Algemeene Vergadering, in stede van op voorstel van het Hoofdbestuur door de Algemeene Vergadering, gelijk de statuten letterlijk voorschrijven, zoo meent hij dat eene benoeming op het psychologisch moment door het Hoofdbestuur onder nadere goedkeuring van de Algemeene Vergadering, practisch alleszins gewettigd is.

Het Hoofdbestuur keurt de benoeming eenparig goed en vereenigt zich met de daaraan door den voorzitter vastgeknoopte beschouwing

Aan de volgende voorstellen wordt thans de goedkeuring van het H.B. gehecht:

- a. tot delging van een nadeelig saldo in de afdeling Groningen en zulks om redenen van propagandistischen aard (dankbetuiging van het H.B.-lid, den heer J. Franke);
- b. tot verzoek aan de Algemeene Vergadering om de nieuwe afdrachtsregeling der contributiën van de afdelingen aan het H.B. voor onbepaalde tijd, te continueren;
- c. tot het verlenen van een bijdrage, in eens, van f 100 aan de Vereeniging v. Nation- en Overzeesche producten en een Tehuis v. Zeelieden en Binnenschippers te Delfzijl, conform art. 5 der statuten van die Vereeniging.

Als plaats voor de in dezen zomer te houden Jaarl. Algemeene Vergadering, wordt Bergen op Zoom aangewezen, waarvoor door die afdeling bereids een voorloopig programma is opgemaakt. Datum 28 en 29 Juni e.k. In beginsel wordt instemming betuigd met de ontworpen regeling welke door het ter vergadering aanwezige H.B.-lid Mr. Drs. Blom, voorzitter dier afdeling, wordt toegelicht. De deelname aan het programma van den 2en dag is, uiteraard, facultatief.

Van de rondvraag, die aan de orde gesteld wordt, maakt allereerst gebruik de heer Oxenaar (Breda) die ingelicht wenscht te worden hoe te handelen tegenover het Ned.-Indon. Verbond, dat een actie in den lande voert, waarbij de H.H. Noto Soeroto en Frans als sprekers optreden, met aanbeveling van vooraanstaande personen, w.o. de Algemeene Voorzitter van O. & W. Toen men zich met dat doel tot den Burgemeester van Breda wendde in diens kwaliteit van lid v. h. Comité v. aanbeveling, stelde deze zich in verbinding met de plaatselijke afdeling onzer Vereeniging.

Deze vraag gaf aanleiding tot een zeer uitvoerige gedachtenwisseling waaraan door bijna allen wordt deelgenomen, voornamelijk behalve door den voorzitter en den onder-voorzitter, door de H.H. Jhr. Dr. Sandberg (Den Haag), J. J. Mackenzie (bestuurslid der afdeling Utrecht, die deze bijeenkomst als gast bijwoont), Somermeijer (Utrecht), Damsté (Leiden), Mr. Drs. Blom (Bergen op Zoom), Röpcke (Nijmegen), Alers ('t Gooi), Mr. Huijser (Rotterdam) en Deinum (Haarlem).

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

De conclusie, waartoe deze gedachtenwisseling leidt is, dat ofschoon de vereeniging niet anders dan sympathie kan hebben voor de aan de actie ten grondslag liggende associatie-idee, de vereeniging als zoodanig de actie niet kan steunen, vanwege haar politiek karakter. Dit neemt intusschen niet weg, dat er in principe geen bezwaar tegen kan bestaan, dat leden van afdeelingenbesturen daartoe aangezocht, zitting nemen in een plaatselijk comité voor het organiseren van een propaganda-avond.

Bij de in den loop der discussie opgegane stemmen tegen het gebruik van het woord „Indonesië” voor Ned.-Indië, omdat dit woord van zekere zijde als een politiek shiboleth misbruikt wordt, kan de heer Sandberg zich niet aansluiten. Het woord „Indonesië” toch, aldus spreker, is de wedergave van een geographisch begrip, dat in de wetenschap reeds sedert tientallen van jaren burgerrecht verkregen heeft, evenals dat van het aangrenzende „Polynesië”. Hij ziet volstrekt niet, waarom wij, zij het indirect, mede zouden doen, door voortaan 't woord Indonesië te mijden, aan het verdraaien van een goed geographisch, tot een onmogelijk politiek begrip; even onmogelijk toch als b.v. een poging zou zijn om het geographisch begrip „Europa”, tot een politiek begrip te verwringen. Zoowel als wij spreken van Suriname voor Nederlandsch-West-Indië, mogen wij spreken over Indonesië voor Nederlandsch Oost-Indië en deze vormen met Curaçao en Nederland, de geographisch omschreven deelen van de staatkundige eenheid: het Nederlandsche Rijk.

De H.H. Oxenaar en Röpcke deelen mede dat dit jaar bijzondere feestdagen gevierd zullen worden in Breda en Nijmegen; te Breda een Ridderdag van Onderoffn., versierd met de M. W. O.; te Nijmegen de herdenking van het 700-jarig feit, ver-

band houdende met het ontstaan der stad; bij welke gelegenheden de vertegenwoordiging van O. en W. gewenscht is.

De heer Dr. H. H. Zeylstra (Deventer) roept de medewerking in der afdeelingbesturen voor de vorming van plaatselijke comités voor curcussen aan Onderwijzers, welke door het Koloniaal Instituut zijn uitgescheven door tusschenkomst v. h. Comité v. Ind. Lezingen en Leergangen. Spr. beantwoordt vervolgens de vraag van den heer Jhr. Dr. Sandberg over de positie der afdeeling Deventer welke hierin blijkt te verschillen van de andere afdeelingen dat hier een andere regeling geldt voor de afdracht der contributiën aan het H.B.

De heer Hansma (Twente) zegt dat de belangstelling voor Indië te zijner uiterst gering is; uitsluitend propagandisch werk kan daar nog een kleine kans van slagen hebben, weshalve hij verzocht om bericht wanneer iets gedaan zou kunnen worden voor hen, die nimmer in Indië geweest zijn; dat alleen kan voor zijne afdeeling waarde hebben.

De heer Alers betoogt namens het Bestuur zijner afdeeling, 't Gooi, de wenschelijkheid om alle lidmaatschapskaarten door — doch niet op kosten van — het H.B. te doen drukken en over de afdeelingen te verspreiden. Dit punt zal nader onder de oogen worden gezien. Voorts zou men gaarne van tijd tot tijd in het blad zien afgedrukt de namen en adressen der secretarissen, zoo mogelijk van alle afdeelingbestuursleden. Voor zoover zulks niet reeds geschiedt, zullen deze vermeld worden, indien de plaatsruimte het toelaat. Het denkbeeld door spr. geopperd om de afdeelingen in groepen te vereenigen, vindt geen bijval.

De heer Damsté vraagt nog eenige inlichtingen omtrent de verkrijgbaarstelling van gramfoonplaten.

Niemand verder het woord verlangende, sluit de voorzitter onder dankbetuiging voor de betoonde belangstelling en met verzoek ten slotte dat, alvorens men uiteenga, de heer v. Peski in de gelegenheid te willen stellen een korte bespreking te houden over het Minahassa-fonds.

VAN DE REDACTIE.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand April 1930 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 332 gesprekken gevoerd, waarvan er 133 in Nederland en 199 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken, hadden er 58 betrekking op zakelijke- en 75 op familie-aangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze aantallen resp. 57 en 142.

In vergelijking met dezelfde maand van het vorig jaar, valt een vermeerdering met 87 gesprekken te constateeren.

Boottrein N.V. Stoomvaart Maatschappij Nederland.

Het Agentschap der N.V. Stoomvaart maatschappij „Nederland”, de firma Crans & Co, alhier, meldt, dat de boottrein, aansluitende op het thuisvarende mailschip „P. C. Hooft”, hetwelk 9 Mei a.s. te Genua verwacht wordt, Zaterdag 10 Mei a.s., des morgens 9.45 uur aan het Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

Verbetering: In de afdeelinglijsten in het vorig nummer stonden naam en adres van den Nijmeegschen voorzitter verkeerd vermeld. Zij moeten luiden: G. J. Burger, Guyotstraat 3, Nijmegen.

KAWEE'TJES

DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER
Brink 85-86. Telefoon 198. DEVENTER
Kantoorboekhandel 5349
Vulpenpennen Schrijfmachines

SCHOENENMAGAZIJN B. ROMMELAAR
BROEDERENSTRAAT 20 — DEVENTER

ALLEENVERKOOP der van SCHIJNDEL luxe schoenen
Nederlandsch fabrikaat met Wereldnaam 5345
VERDER RUIME KEUZE IN ALLE SOORTEN SCHOENEN

BERGEN OP ZOOM

C. C. A. DIETVORST
AGENT FONGERS RIJWIELEN
Rijwielhandel — Reparatie-Inrichting
Boschstraat 4-6 Tel. 171 BERGEN OP ZOOM
IMPORT 5266 EXPORT

DELFT

N.V. STOOMWASSCHERIJ
„DE WITTE LEEUW”
OOSTSINGEL 96-98 DELFT TEL. 218
5308

ARNHEM

GESCHER & KEMPER
Ketelstraat 36 ARNHEM Telefoon 25601
Complete Meubilerie 5322

LEIDEN

Muziekhandel L. VAN GEELLEN
Haarlemmerstr. 55 t/o het City Theater
Tel. 593 5247 LEIDEN

Leidsche Rietmeubel- en Mandenwerkhandel „Rietma”
NIEUWE RIJN 87 LEIDEN NIEUWE RIJN 87
Koopt bij ons uw Rietmeubelen en Mandenwerk, Wiegen.
Ook zeer Fijne Rietmeubelen. Eigen fabrikaat. Concurrentie-
rijzen. Reparatiewerk wordt vakkundig, netjes en
billijk uitgevoerd. Speciaal ingericht voor beitsen en vernissen.
Engros. Detail. Beleeft aanbevelend. 5256

W. F. SCHINCK, Magazijn van Muziekinstrumenten
Hoogewoerd 16, Tel. 1424. LEIDEN.
Speciaal adres voor Reparatien aan Strijkinstrumenten en
het beharen van Strijkstokken. 5258
Steeds voorhanden OUDE VIOLLEN en CELLO's.

EINDHOVEN.

Maatkleermakerij CORN. BUIJS
Leenderweg 9 — Telef. 3698 — EINDHOVEN
Most original novelties, 5370
British woolens, Scotch brackenbrac
Vraagt onze collectie ter inzage zonder eenige verplichting

BREDA.

FIRMA A. W. CANTRIJN
Electrische Meubelfabriek
VAN GOORSTRAAT 3 — BREDA
Begrotingen gratis 5375

N.V. v/h Broese en Peereboom
Algemeene en Wetenschappelijke Boekhandel.
Electrische Drukkerij. Uitgave Bredasche Courant.
Advertentie-Bureau. — Ruime voorraad, snelle levering
van alle gewenschte boeken en tijdschriften. 5377

JAC. J. HENDRIKS 5379
WILHELMINA STRAAT 6 - TEL. 1564 - BREDA
Officieel Passage Agent Rotterdamsche Lloyd
WONING-, REISBUREAU - ASSURANTIËN

Fa. Wed. J. A. WOUTERLOOD-DOESBURG
Nieuwe Ginnekenstraat 22 - BREDA
Telefoon 354 :: Oppericht Anno 1885
WIJNEN - LIKEUREN - LIMONADES 5378
BINNEN EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD

RADIO „TECHNICA NOVA”
Wilhelminastraat 36 — Telefoon 1369
BREDA 5374

FOTO-, KINO-, PROJECTIE-HANDEL
N. v. ZIJVERDEN Jr. 5380
KORTE BRUGSTRAAT 12 - BREDA - TEL. 486

HET ADRES VOOR AMATEURS

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON”
Haven 20 BREDA Telefoon 510
Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
— Levering aan particulieren — 5264

A. DE KONING & ZON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUIJNEN
Rotstijnen — Borders — Flagstones Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK
H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
Complete Meubilerie volgens opgaaf en teekening
Kanaalstraat 21 — APELDOORN

N. VAN DER MEER - APELDOORN

Stationstraat 29-33. — Telefoon 263
Handel in Wijnen, Limonade, Bier, Likeuren en
Gedistilleerd, Bronwateren, enz. 5316

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZON
Kastanjeweg 14 AMSTERDAM
Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.
En gros 5127 En détail
(Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

DORDRECHT

H. STUMPEL
DORDRECHT — BREDA
SCHRIJFMACHINES
KANTOORARTIKELEN
5368

HILVERSUM

In een leeraarsgezin zonder kinderen in HILVERSUM
bestaat gelegenheid tot plaatsing van
één à twee Kinderen.
Toezicht op het onderricht in talen en muziek.
A. RING, Rembrandtlaan 25. 5405

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP”
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. AMERSFOORT.
Beveelt zich beleeft aan bij Indische Familiën.

BLOEMENMAGAZIJN S. G. KORTBEEK
Snouckaertlaan 23 :: Telefoon 1
AMERSFOORT
Bloemwerken en Versieringen voor alle gelegenheden
Giro No. 102983 5311

F. H. LOMANS
ELECTRO-TECHNISCH BUREAU — LICHT-EN
KRACHT-INSTALLATIE — RADIO-INSTALLATIE
UTRECHTSCHESTRAAT 15 - TELEFOON 483 - GIRO No. 113204
AMERSFOORT 5312

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

J. S. Fetter & Co.

Objets d'Art et de Luxe

Amsterdam (Holland) [79] Weteringschans
5371

Nieuwe Ledenlijst van „Oost en West”.

Voor Firma's die de nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad f2.50 per ex., bij het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, KORTE VOORHOUT 6, Den Haag.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Mr. H. P. van Heijst, ambtenaar ter beschikking bij den Belastingdienst, Gezichtslaan 46, Bilthoven; L. M. Servaes, onderwijzer o. l. o., Hoogstraat 115, Schaesberg (L.); G. R. Streutgers, onderwijzer o. l. o., Wilhelmijnstraat 55, Hoogeveen; V. C. A. Coenen, onderwijzer o. l. o., Geldrop; K. Dff, onderwijzer m. u. l. o., Ruysdaelkade 31, Amsterdam (Zuid); G. W. Overdijkink, aspirant-ambtenaar voor Chineesche Zaken, Oegstgeesterlaan 23, Leiden; mej. N. Buytenhuys, onderwijzeres m. u. l. o., Beukstraat 151, Den Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

J. E. Biljardt, referendaris 1e kl., o. h. hoofdkantoor van den Belastingdienst, Balistraat 36, Den Haag; J. H. G. Herrebrugh, hoofdcontroleur bij de P. T. T., Ned.-Ind. Escompto Mij., Amsterdam; W. Textor Grieve, gediplomeerd techn. ambtenaar 1e kl. bij den P. T. T.-dienst, p. a. Ned.-Ind. Escompto Mij., Den Haag; G. L. Wijnen Riems, kantoorhoofd bij de S.S. en Tr., p. a. Ned.-Ind. Escompto-Mij., Den Haag; mevr. E. E. Wijnen Riems, geb. v. d. Maaten, redactrice b. d. S.S. en Tr., p. a. Ned.-Ind. Escompto-Mij., Den Haag; A. C. Motta, tijd. wd. hoofdcontroleur bij de S.S. en Tr., Edisonstraat 144, Den Haag; mevr. A. C. G. Rauws, geb. Fransen, verpleegster 1e kl. bij den hospitaaldienst, Olympiakade 59, Amsterdam; J. L. Duijkers, commies aan de Opleidingschool v. h. personeel der politie te Soekaboemi, Volksplein 22, Maastricht; ir. D. de Jongh, directeur van

Gouvernementsbedrijven, Kralingsche Plaslaan 7, Rotterdam; N. G. W. Collette, commissaris van politie 1e kl., Voorstad 1, Sittard; mr. J. K. Onnen, procureur-generaal bij het Hooggerechtshof, Huize Essenburg, Bilthoven; J. W. Langeler, wnd. inspecteur-afdeelingshoofd bij den dienst van Scheepvaart, Anthonie Duyckstraat 169, Den Haag; L. J. Stevens, hoofdredacteur 2e kl. bij de Algemeene Politie, Geisteren A 46, Limburg; E. G. Bouw, hoofdagent 1e kl. bij de Alg. Politie, Lutijnestraat 161 II, Amsterdam; J. Ph. Redert, wnd. controleur 1e kl. bij de P. T. T., Deimanstraat 364, Den Haag; ir. J. W. Twiss, hoofdingenieur bij den dienst van den Mijnbouw, Groot-Hertoginnelaan 105, Den Haag; T. M. van Aarem, technisch ambtenaar 3e kl. bij den P. T. T., Archimedesstraat 62, Den Haag; mevr. H. J. C. W. Raasveld, geb. Hoogendoorn, onderwijzeres 3e kl. O.W.L.O., Van Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag.

Met Pensioen.

Mr. H. G. P. Duyfjes, lid van den Raad van Ned.-Indië, Boomkruiperslaan 7, Den Haag; W. H. Johannes, wd. kantoorhoofd 1e kl. P. T. T.-dienst, Schoolpad 7, Laren (N.-H.); P. J. F. Puts, tramcontroleur 1e kl. bij den P. T. T.-dienst, Anna van Saxenstraat 1, Den Haag. F. W. Eckenhausen, onderwijzer 1e kl. O.W.L.O., Ant. Heinsiusstraat 79, Den Haag; ir. A. A. Heijers, hoofd-ingenieur inspecteur voor de buitengewesten bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W., hotel „De Kieviet”, Wassenaar.

Financieele Berichten.

Opgave van de Ned. Ind. Handelsbank N. V., Kantoor Den Haag

Noteeringen ter beurze van Amsterdam:
28 April '30 5 Mei '30

Aand. Koloniale Bank	192 1/4 %	185 %
Aand. Ned. Ind. Handelsbank	153 %	155 %
Cert. Aand. Ned. Handel Mij.	174 7/8 %	173 % g.l.

Mutatiestaat van 30 April tot 7 Mei '30

Nieuwe leden:

L. A. Reiniers, Directeur Noorder kweekschool „Abel Tasman” te Delfzijl. f5.— (rekent tot Afd. Groningen).
Dr. J. van der Hoeven Leonhard, Laren, Eemnesser Weg 22. f5.— (rekent tot Afd. „t Gooi”).
Mejuffrouw A. C. Thieme, Hilversum, Oude Enghweg. f5.—
P. A. Bijdendijk, Het Kruisselt, Zandweg, Epse bij Deventer.
F. J. van der Moolen, Den Haag, Nieuwe Parklaan 6. f5.—
Mr. L. J. A. Trip, Den Haag, Bankstraat 145. f5.—
Mejuffrouw L. Nash, Den Haag, Van Hoornbeekstraat 74. f5.—
H. F. Boersma, Residence Palace, Quartier Bayard, Bruxelles. f6.—
Mejuffrouw H. C. de Graaf, Leerares H. B. S., Bandoeng, Engelbert van Bevervoordeweg 3. f6.—
F. B. R. van Rossum, Ass.-Resident te Bondowoso. f6.—
Rectificatie: Ch. Stille, „Huize Rietvink” te Veur (Z.-H.)

Nat. Bezit Aand. Nederl. Ind.	—	235 1/2 %
Gas Mij.	—	—
Nat. Bezit Aand. Alg. Ned. Ind.	—	—
Electr. Mij.	326 1/4 %	306 % g.b.
Aand. Alg. Exploratie Mij.	195 %	187 1/2 %
Aand. Kon. Petroleum Mij.	411 1/8 %	394 1/4 %
Aand. Rubber Cult. Mij. A'dam	140 %	140 1/8 %
Aand. Ned. Ind. Suiker Unie	230 % g.l.	—
Aand. Ned. Scheepvaart Unie	175 1/4 %	178 1/2 %
Aand. Handelsverg. Amsterdam	525 %	507 1/2 %
Aand. Deli Batavia Mij.	362 %	362 1/2 %
Aand. Deli Maatschappij	342 %	340 1/2 %
Aand. Senembah Mij.	376 %	363 1/4 %
Aand. Billiton Mij. 1ste Rubriek	425 %	398 %
Aand. Billiton Mij. 2de Rubriek	382 %	350 %
Aand. Ass. Thee Ondern. Malab.	360 % l.	—
Aand. Deli Spoorweg Mij.	188 1/2 %	187 % g.l.
Aand. Ned. Ind. Spoorw. Mij.	192 1/4 %	187 %

Inkoop: Verkoop:

Londen	12.07 1/4
Berlijn	59.30
Parijs	9.76
Brussel	34.67
Zürich	48.14
Madrid	30.75
Milaan	13.03
Weenen	35.02 35.05

Wij hebben allen van tijd tot tijd een rem nodig. Maar de Hemel beware ons voor een sleepende rem. (Maandblad „Succes”).

F. E. EVERS, Accountant

Lid van den Nederlandschen Bond v. Accountants
ACCOUNTANCY 5032
NEDERL. EN INDISCHE BELASTINGZAKEN
OPLEIDING BOEKHOUDEXAMENS
Kantoor: Javastraat no. 76, Den Haag. Tel. 13041
Woonhuis: Segbroeklaan 56, Den Haag. Tel. 39109

H. R. Kedde, Den Haag, Regentesselaan 166.

Afschrijvingen:

H. R. Kedde, Den Haag, Regentesselaan 166.

Adresveranderingen:

C. H. M. Ch. Dieben, Student, Amsterdam (Z.), van: Valeriusplein 24, naar: Amsteldijk 60.
L. H. F. Wackers, Oud-Majoor Genie N.-I. L., van: Amsterdam, Weteringschans 239, naar: Maastricht, Hubertuslaan 13
Mr. H. Smeenge, van: Amsterdam, Vossiusstraat 14, naar: Bloemendaal, Hotel „Zomerzorg”. f5.—
Dr. J. W. Poser, Koionel M. G. D., van: Amsterdam, 1ste Helmersstraat 87, naar: Bandoeng, D. v. O., Vie Afd. P. Vermeulen, Oud-O.-I. Ambtenaar, van: Bloemendaal, Hotel „Iepenrove”, naar: Zeist, Homeruslaan 19. f5.— (rekent tot Afd. Utrecht).
J. van Hecht Muntingh Napjus, Oud-Majoor N.-I. L., Hilversum, Dalweg, van: 21 naar: 26.
W. Luning, Hilversum, van: Kraanvogelplein 15, naar: Van Oldenbarneveldlaan 63.
Mejuffrouw M. E. Schubart, Oud-onderwijzeres 1ste kl. O.I., van: Bussum, Statenlaan 19, naar: Den Haag, Valkenboschlaan 216. f5.—
L. Oosting Bentum, van: Loenen o. d. Veluwe, Hoofdweg 91, naar: Velp (G.), Kerkstraat 5. f5.— (rekent voortaan tot Afd. Arnhem).
Mejuffrouw A. G. H. van Mensch, Leerares M. O., Nijmegen, van: Wilhelminasingel 22, naar: Van Spaenstraat 2.
Ed. van Ghert, Den Haag, van: Zoutmanstraat 69, naar: Van Speykstraat 123.
Jhr. Mr. C. H. J. van Haeften, Advocaat en Procureur, Den Haag, van: Kanaalweg 2, naar: De Vondelstr. 234.

Geïntroduceerd door:

den heer G. C. Kleijse te Den Haag.
Secretaris Afd. „t Gooi”.
Dr. L. F. C. Alers te Hilversum.
Secretaris Afd. Deventer.
Algemeen Voorzitter van „Oost en West”.
den heer J. H. L. Andriess te Den Haag.
den heer F. van Peski te Den Haag.
Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang.

Afschrijvingen:

H. Th. Hof, Oud-Inspecteur v. h. Inl. onderwijs in N.-I., van: Rijswijk, Regentesselaan 30, naar: Den Haag, Prins Mauritslaan 74.
Mejuffrouw M. A. Twiss, Den Haag, Laan van Meerdervoort, van 395 naar: 207F.
Ir. H. van Heijst, van: Den Haag, Barstraat 21, naar: Soerabaja.
J. C. Veenemans, Controleur P. T. T., van: Winterswijk, Wallen F. 14, naar: Post- en Telegraafkantoor te Am-
bon.
H. J. Bussemaker, Burgemeester van Soerabaja m. v., Den Haag, van: Weede van Dijkveldstraat 37, naar: Laan van Meerdervoort 184.
Prof. E. C. Abendanon, van: Den Haag, Prins Mauritslaan 38, naar: Nunspeet, „Edmar Hoeve”.
A. C. Deenik, Directeur Osvia, van: Bandoeng naar: Rotterdam, Bergschelaan 128, p. a. D. van Peursen. f5.—
Mr. C. Bakker, Adj.-Inspecteur van Financiën, thans te Soerabaja, Katoepastraat 15.
J. L. van der Bie, Controleur B. B., thans te Pati.
A. F. D. Meyers, Commissaris van Politie 1ste klasse, thans te Padang, Djatilaan 41a.
H. van der Mooren, Kapitein Inf., thans te Malang, Hotel Splendid.
H. J. Stelma, Ambtenaar B. B., thans te Taloe (S. W. K.)
Dr. J. C. Witjens, Militair Paardenarts 1ste klasse, thans te Tjimahi.